

FOLKVILJAN

**VI ÄR MÄNNISKOR,
INTE SIFFROR
SOLIDARITET
I VÄLGÅNG
OCH KRIS**

JOBB, JÄMLIKHET, FRAMTIDSTRO!

Innehåll

Ledare, Emma-Lina Johansson, s 3

Debatt – Höghastighetståg, s 4

Vårdpersonalen bränns ut, s 5

Facket tog strid – och vann, s 6

Krönika – Sara Svensson, s 8

Bostadspolitik – Stoppa hyreschocken, s 10

Skånevänsterns förslag för förändringar, s 16

Krönika – Om den verkliga individuella friheten, s 19

Distriktårskonferens 2021, s 20

Arbetarrörelsens hjältar, s 22

1 maj – Affischer, s 24

1 maj – Det händer i Malmö, s 28

1 maj – Malmövänsterns viktigaste frågor, s 30

1 maj – Det händer i Skåne, s 32

1 maj – Bingo, s 33

1 maj – Anarkister i Chicago bakom 1 maj, s 34

Möt Ung Vänsters nya ordförande – Ava Rudberg, s 36

Antirasistiska kulturtips, s 38

Kultur – böcker och poesi, s 44

Pressfrihetens dag, s 46

Novell av Stig-Åke Stålnacke, s 49

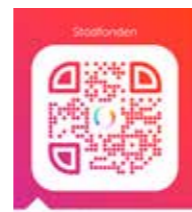
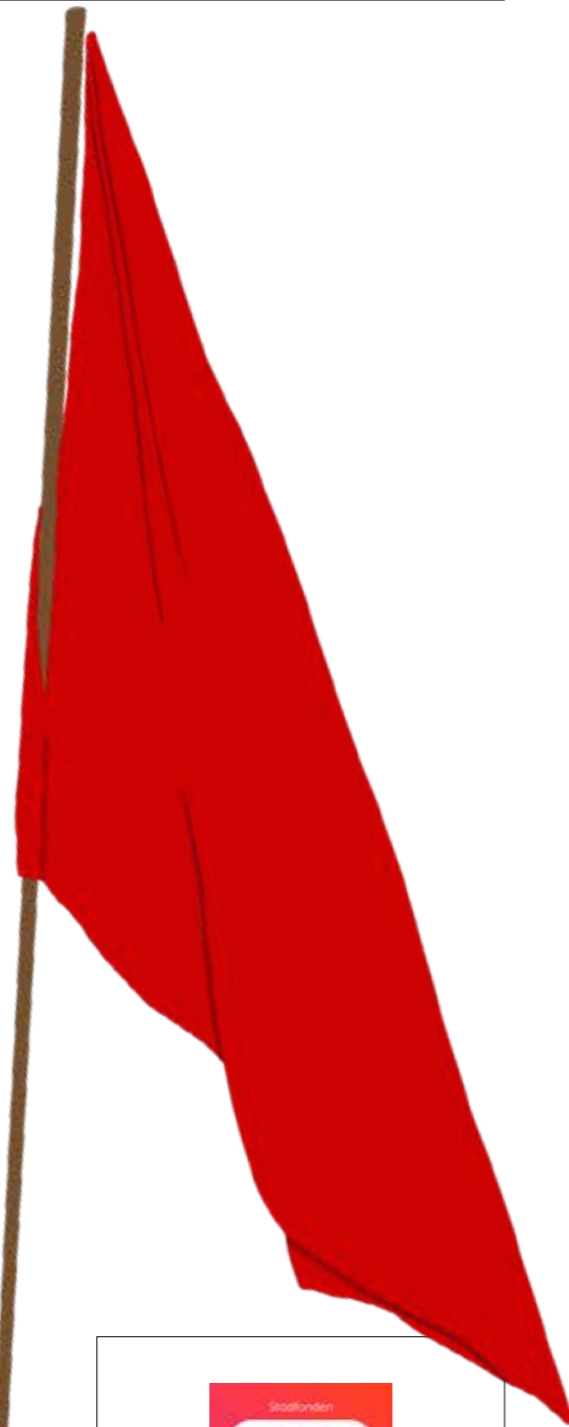
Striden om flyktinghälsan, s 50

Rättelse:

Fel år. Elise Ottesen Jensen avled 1973, året innan fri abort infördes. I reportaget om henne borde det ha stått att den fria aborträtten klubbades igenom 1974 och inget annat. Lagen började formellt gälla 1 januari 1975.

Folkviljan ges ut av Vänsterpartiet Malmö och Vänsterpartiet Skåne.

Ansvarig utgivare: Lisa Claesson. Redaktion: Maria Kållberg (redaktör), Pia Ljungquist, Lisa Claesson, Per Långby, Lars Hansson, Olof Norborg, Jesper Sahlén, Werner Petersson, David Lenander, Mikael Sörling, Johan Strandell, Busi Dimitriu och Emma Eliasson Åström. Johanna Blomberg. Omslagsillustration: Mikael Sörling. Layout: Mikael Sörling. Utkommer 5-6 gånger per år. Upplaga: 3100 ex. Författarna svarar själva för de åsikter som uttrycks i texterna. Dessa behöver inte överensstämma med Vänsterpartiets åsikter. Folkviljan tar tacksamt emot artiklar och insändare men redaktionen ansvarar ej för obeställt material. Tryck: Norra Skåne Offset. Kontakt: folkviljan@vmalmo.se. Nobelvägen 51, 214 33 Malmö, tel. 040-96 64 67, webb: www.vmalmo.se

Stöd socialistiska stödfonden

Ge ett bidrag till kampen.
Eller varför inte bli månadsgivare?
Tack för ditt bidrag!

Fyll i medgivande på
vmalmo.se/du-behovs/skank-en-gava/
så ordnar vi resten.

Du kan också SWISHA valfritt belopp till
123 173 33 85

Kamrater! Malmöbor! Skåningar!

Jag önskar att jag hade fått stå på Möllevångstorget och säga de orden med hög röst på första maj. Jag önskar att torget, precis som vi är vana vid, skulle vara fullt med folk som gör sig redo inför den mäktigaste arbetardemonstrationen genom Malmö. Första maj är en kampens dag. I Malmö är det också en solidaritetens dag.

Malmö är fantastiskt, här organiserades tidigt fackföreningarna, här finns feminister och antirasister, solidaritetsrörelser och aktivister. Engagemanget är enormt här. Föreningslivet och kulturlivet är starkt, det ryms mycket solidaritet i vår stad - både i välgång och, som under det senaste året, i kris. På samma sätt lever solidariteten runt om i Skåne.

Men det finns också en bakside. De ekonomiska klyftorna är stora, fattigdom och segregation breder ut sig och den strukturella rasismen hindrar människor från att leva fullt ut. Det måste bekämpas. Det har under pandemin blivit tydligt vilka det är som framförallt drabbas. Människor med prekära arbeten och levnadssituationer har i högre grad exponerats och smittats. Uppmaningar om

att jobba hemma gäller bara ett fåtal. Klassamhället dödar.

Dessutom har många förlorat sina arbeten och sin försörjning, samtidigt som storföretagen får miljardstöd för att klara krisen och VD-bonusar delas ut på löpande band. Men redan innan covid-19 kunde vi på nationell nivå se en nedmontering av socialförsäkrings-systemen och utförsäljning av arbetsmarknadspolitiken. De senaste årens skattesänkningar har gynnat de allra rikaste, inte dem av oss som behöver välfärdsstaten mest.

Vi vet sedan tidigare att fattigdom och ökade klassklyftor drabbar barnen hårt. Under pandemin har det blivit värre för många. Barn som har det svårt i skolan riskerar att få sin skolgång förstörd, ett år i ett barns liv är väldigt lång tid. Skolan och förskolan har under lång tid varit underfinansierad. Det är för få pedagoger och vuxna, för många barn tvingas att trängas på för liten yta och privatiseringar av skolan tar

resurserna. Vi står fast vid och fortsätter kämpa för att de nedskärningar som gjorts i Malmö ska vändas till satsningar. Och så gör Vänsterpartiet i hela Skåne.

Vi i Vänsterpartiet vet att bakom siffrorna, bakom statistiken och budgetposterna, finns riktiga människor av kött och blod. Vårt mål är att förändra samhället till det bättre, för alla. Vi vill satsa på vår gemensamma välfärd, utjämna klassklyftor och

stoppa segregation. Ett jämlikt samhälle är vägen framåt, både för oss som redan är vuxna men inte minst för våra barn. Vi vill skapa nya, både klimat-, miljö- och mänskligt hållbara, arbeten och förbättra arbetsvillkor. En jobbskapande politik är en knäckfråga för framtiden, liksom människors rätt att ha ett hem. Det är det som skapar hopp, drömmar och framtidstro. Synen på bostad måste förändras - den kan och ska inte vara en vara på en marknad. Stat och kommun måste ta ansvar för att skapa hem åt alla, inte införa marknadshyror och

göra det svårare för vanligt folk att bo.

Även om det är extremt tufft att inte kunna träffas fysiskt, ha möten som vanligt eller demonstrera på gator och torg, så avstannar inte den politiska kampen. När pandemin är över kommer vi att ses igen i sammanhang där kämpaglöd och glädje syns, precis som vi brukar. En drivkraft för oss i vänstern är gemenskap och kamp för ett jämlikt och solidariskt samhälle, på Första maj och alla andra dagar.

Emma-Lina Johansson,
kommunalsråd, Malmö

När pandemin är över kommer vi att ses igen i sammanhang där kämpaglöd och glädje syns, precis som vi brukar.

Höghastighetståg – en god klimatinvestering

DEN POLITISKA MAJORITETEN för att bygga nya stambanor för höghastighetståg i Sverige hänger sedan en tid tillbaka på en skör tråd. Nu syns även tecken på missnöje inom miljörelsen, en miljörelse som riskerar att skjuta sig själv i foten om motståndet mot de nya stambanorna tillåts få fäste i de egna leden. Att allt fler röster – senast i DN:s huvudledare den 7 mars – ifrågasätter de nya stambanornas klimatnytta riskerar att elda på det pyrande missnöjet.

När klimatnytta diskuteras ropas det i stort sett alltid på mesta bang for the buck, det vill säga så mycket klimatnytta för pengarna som möjligt. Med sådana rop glöms det lätt bort att allting i samhället hänger ihop i en komplex väv där ett stort antal målkonflikter ofrånkomligen uppstår och behöver hanteras. Att räkna ut vad som ger mest klimatnytta för pengarna låter sig helt enkelt inte göras i en handvändning. Inte minst de mycket viktiga diskussionerna som förs utifrån ett rättviseperspektiv – till exempel om hur boende på glesbygden ska kompenseras för bristande kollektivtrafikförsörjning – är ett tydligt exempel på det.

I ett holistiskt perspektiv är det förvisso mycket som talar för att det bästa för klimatet vore ett samhälle post-corona där tempot är lite lugnare och där det konsumeras lite mindre. Där transportbehovet inte fortsätter att öka och där kanske till och med tillväxtparadigmet börjar ifrågasättas i mycket större utsträckning än vad som görs idag. Och i så fall är det mycket möjligt att höghastighetståg (som bland annat

har sålts in för att de ska underlätta längre arbetspendling) inte är optimalt.

Men inom ramarna för det rådande systemet är det, trots de höga utsläppen i byggskedet, med stor sannolikhet en mycket god klimatinvestering. Den största förtjänsten är att persontrafiken kan flytta över till de nya banorna och då frigörs kapacitet på de gamla så att vägarnas godstrafik kan flyttas över dit. Ett sammanhållet höghastighetsnät mellan Sveriges tre storstadsregioner kommer också att vara nödvändigt för att tåget på allvar ska kunna konkurrera med flyget.

Komplexiteten i att planera för morgondagens infrastruktur framgår tydligt i Trafikverkets slutredovisning av uppdrag angående nya stambanor för höghastighetståg som kom den 28 februari. I rapporten noteras att metoden de använder för sin samhällsekonomiska bedömning har svårt att fånga upp vissa effekter, däribland effekter på arbets- och bostadsmarknader, överflyttningseffekter från flyg till tåg och tillkommande utlandsresor med tåg.

Givet klimatkrisens allt högre plats på agendan är det också mycket som talar för att en inte oansenlig del av svenskarnas Europaresor i framtiden kommer att ske med tåg istället för med flyg. När höghastighetsnätet är fullt utbyggt kommer ju kopplingen ut i Europa, för såväl person- som godstransporter, redan att finnas på plats här i söder – Öresundsbron invigdes 2000 och 2028 förväntas Fehmarn Bält-tunneln ut i Europa via Tyskland stå färdig.

Det är dessutom lätt att luras till att tro att ekonomi är en exakt vetenskap

men bakom många av kalkylernas ingångsvärden döljer sig värderingar. Att till exempel bilisters restid ska värderas högre än tågresenärers är ingen naturlag. I Danmark värderas restiden lika oavsett transportslag och i Frankrike är det tågresenärers restid som värderas högst. Skulle vi göra likadant i Sverige som i Frankrike skulle utfallet av den samhällsekonomiska bedömningen av de nya stambanorna bli att de är lönsamma. Med stor sannolikhet är därför klimatnyttan också mycket större än vad som framgår av Trafikverkets beräkningar.

Varför värderas då restid inte likadant över hela världen? Kanske för att det svenska sättet gör att Trafikverkets planering i stort sett alltid kommer fram till att det behövs fler och bredare vägar, vilket när dessa är på plats leder till en ökad vägtrafik som underminerar möjligheterna att nå transportsektorns klimatmål. Här är nämligen forskningen entydig – för att nå målet räcker det inte med teknikutveckling utan till 2030 behöver vägtrafiken vara en tredjedel lägre jämfört med den prognostiserade utvecklingen.

Eftersom klimatfrågan är av akut art kräver den att vi agerar och ser till att vägtrafiken börjar minska nu. När regeringen fortsätter att godkänna vägutbyggnadsprojekt som om det inte fanns någon morgondag blir det desto viktigare att snabbt bygga ut även för tågtrafiken!

Jonas Brunner

Utbildad klimatstrateg, arbetar med transportinfrastrukturplanering

”Det är hög tid att de styrande kliver ned från sina balkonger, slutar tala om människor som siffror och statistik och omvandlar sina applåder, julbonus-ostar, biobiljetter och fina ord till en ordentlig kompensation och bättre arbetsvillkor.”

Utbrända vardagshjältar

Redan innan pandemin var situationen inom sjukvården hårt slimmad. Hur ser vardagen ut idag för de vardagshjältar som står i frontlinjen i kriget mot pandemin?

Under pandemin har vinsterna hos stora vårdkoncerner blivit historiskt höga, samtidigt som personalen i vården går på knäna. Nu, när tredje pandemivågen väller in, är det tydligt att krisen i vården, som orsakats av årtionden av nedskärningar och privatiseringar, drabbar vårdarbetarna fullt ut.

När corona bröt ut i fjol tvingades många vårdarbetare att jobba med undermålig skyddsutrustning. Tusentals

har anmält covid19 som arbetsskada.

Facket varnade tidigt att vårdanställda skulle insjukna om de inte fick tillräckligt skydd. Vi har kunnat se detta besannas med en enorm ökning av antalet sjuktimmar, en ökning på närmare 30 procent. Många vårdarbetare har dessutom drabbats av långtids-Covid19. Detta är en direkt effekt av vårdarbetsgivarnas vägran att ta sitt arbetsmiljöansvar fullt ut.

I mitt arbete för Vårdförbundet har jag ofta sett att vårdpersonalen sliter för att vården ska fungera. Det kan handla om att avsaknad av rast snarare är regel än undantag. Kort dygnsvila, tillfälliga scheman med kort framförhållning utan möjlighet att ordna med barnomsorg.

Omplaceringar till covid-avdelningar utan tillräcklig introduktion. Den ständiga rädslan att ta med sig smittan hem.

Detta ofta utan så mycket som ett tack, ännu mindre någon lön att tala om till dem som politikerna kallar vårdens hjältar. Nu börjar därför samma hjältar som fick applåder av alla under våren 2020 brännas ut.

Vårdpersonalen i Skåne tillhör de regioner där lönerna har halkat efter allra mest. Det är hög tid att de styrande kliver ned från sina balkonger, slutar tala om människor som siffror och statistik och omvandlar sina applåder, julbonus-ostar, biobiljetter och fina ord till en ordentlig kompensation och bättre arbetsvillkor.

Ana Süssner Rubin

Facklig thriller

– som de goda vann

318 fick ett ultimatum.

300 vägrade skriva på.

Sedan hotades deras facklige företrädare med uppsägning.

Till slut fick arbetsköparen ge sig på alla punkter.

Det låter som en klasskonflikt för mer än hundra år sedan, men det skedde nyss. Därför är det som hände i färskt minne:

Arriva, koncernen som driver buss- och pågatågstrafik i Skåne, gjorde sig redo för ”den sista striden”.

Man hade redan gjort om tågvärdarna till kundvärdar och sänkt deras löner. Försvårat möjligheterna att ta kispaus. Gått i strid mot redan fattade lokala avtal.

Nu gällde hyvling. De 318 lokförarna och tågvärdarna ställdes inför valet att bli uppsagda eller acceptera en sänkning av arbetstiden – och lönen – till 75 eller 85 procent av heltid.

Laglöst tillstånd

–Det kändes som om vi levde i ett laglöst tillstånd, berättar huvudskyddsombudet och lokföraren Ola Brunnström.

Vid förra sekelskiftet skakar en annan arbetsmarknadskonflikt malmöområdet, även den på räls. Då var det disponent Ludvig Rössel vid Wagoonfabriken i Arlöv, ökad för att bryta alla avtal, som ville knäcka facket. ”Hans mål”, säger han, är ”att utrota alla socialistjävlar i Arlöv”.

Han utlyser lockout och kallar in strejkbrytare från Södertälje som ska ta tåget mot Skåne påföljande dag. Den nybildade arbetarkommunen beslutar att skicka medlemmarna Widerström och Brodin att möta strejkbrytarna för att förmå dem att vända åter.

120 år senare

Men nu är det 120 år senare, och medlemmarna i Sekos klubb Pågatåg möts av en motpart som på liknande vis ställer sina anställda mot väggen: acceptera kortad arbetstid och sänkt

lön eller bered dig på uppsägning! –Om många hade skrivit på kunde det ha skrämt skiten ur resten, säger Ola Brunnström. Vi lokförare har ju våra yrkesbevis och kan hitta nya jobb, men tågvärdarna har få alternativ.

Nu blev det inte så. Endast arton personer skrev på. Inom Arrivas andra område, busstrafiken, hyvlades 150 tjänster. Men Seko Pågatåg hade mobiliserat medlemmarna under lång tid.

–Under två års tid hade vi planerat för strejk mot hyvling och lönedumpning. Många medlemmar slöt upp bakom detta.

Hyvling

När pandemin drabbade landet för ett år sedan sköts 2020 års löneförhandlingar upp. När de återupptogs under hösten så handlade de om hyvling.

”Vi vann allt! Att det skulle gå så bra hade jag inte förväntat mig. Dessutom skedde det genom gemensam insats av alla på vår arbetsplats, trots att Arriva gjorde sitt bästa för att knäcka motståndet.”

–Våra arbetstider gör det svårt att hålla gemensamma möten, men nu har vi haft digitala arbetsplatsträffar över zoom. Vid ett sådant möte i höstas rekommenderade klubben medlemmarna att tacka nej till reducerad arbetstid med sänkt lön, säger Ola. 300 följde rekommendationen. Men Arriva gav sig inte. För att stärka kampanjan mejlade Ola Brunnström till medlemmarna:

”Var inte rädda för cheferna, de ska vara rädda för oss”.

Ola varslades

Arriva valde att betrakta uppmaningen som ett hot och under samma månad, julk månad, varslades Ola om uppsägning med erbjudande om två årslöner.

–Jag har varit fackligt aktiv i många år och är förstas medveten om att LAS ger arbetsgivaren denna möjlighet.

Den fjärde januari i år skulle avgörandet ske.

Då drog företaget tillbaka sitt hot. När Ola Brunnström kom ut från

mötet möttes han av medlemmar som applåderade.

Vad var det som hände?

Allt mindre populär

I Arlov för 120 år sedan lyckades de fackligt anslutna förmå strejkbrytarna att återvända till sina hemorter, en efter en. Disponent Rössel blev allt mindre populär i sina egna kretsar ju längre striden på Wagoonfabriken drog ut på tiden. Till slut byttes han ut.

I Malmö 2021 tröttnade Omega – arbetsgivarnas paraplyorganisation – på Arrivas försök att trycka tillbaka facket. Så uppfattar Ola Brunnström utgången av striden.

– Vi vann allt! Att det skulle gå så bra hade jag inte förväntat mig. Dessutom skedde det genom gemensam insats av alla på vår arbetsplats, trots att Arriva gjorde sitt bästa för att knäcka motståndet.

Stärkt ur striden

Klubben går stärkt ur striden, och har nu bättre förutsättningar än någonsin att förhandla arbetstider och rekrytera förtroendevalda.

–Den här kampen slutade i en extrem lyckokänsla. Efteråt ville jag bara kramas och festa, säger Ola.

Men så var det där med pandemin. Festen får vänta.

Den 14 januari 1902 hade arbetarkommunen i Arlov sin segerfest. Totalt deltog 280 personer, varav etthundra inbjudna.

Per Längby

Ola Brunnström och Seko Pågatåg går stärkt ur striden om Arrivas försök till hyvling. I kommande förhandlingar prioriterar facket bättre arbetstider. Foto: Per Längby

Solidariteten är **stark** – nu bygger vi för framtiden

Det är märkliga tider vi lever i. Pandemi, restriktioner och politiska debatter om hårdare tag som aldrig vill ta slut. Men också hopp, solidaritet och tro på framtiden. För samtidigt som tidningarnas löpsedlar domineras av de konservativa och så kallade liberala partiernas gullande med Sverigedemokraterna så växer en annan strömning sig allt starkare. Och vi är många.

Om det är något vi har lärt oss under det gångna året så är det att tillsammans är stark. Vikten av tillsammans märks i den påtvingade sociala distanseringen långt in i själen, men vikten av tillsammans märks också i välfärden.

Sprickorna i välfärden är alltför stora, men det är i tillsammans som vi har kunnat möta pandemin. Utan all hängiven personal i sjukvården, i äldreomsorgen, ja i välfärden hade vi som samhälle inte nått långt.

Utän all praktisk solidaritet och hjälp till sin granne, vän och nära så hade det inte gått. Utän medmänniskor, ideella och föreningar som ställt upp och ställt om så hade vi stått oss slätt.

Det är tillsammans vi som samhälle

är starka. Det är så vi möter utmaningar och klarar hinder på vägen.

Denna insikt är vi många som bär med oss. Den märks när Sveriges Radio P4 frågar människor om de är beredda att betala mer skatt till sjukvården för att klara effekterna av pandemin: all uppskjuten vård. Då svarar 6 av 10 skåningar att ”Javisst”. Det gör man gärna. 3 av 10 skulle gärna betala uppemot 1 krona till i skatt för att säkra en god sjukvård åt alla. Denna insikt är viktig.

Solidariteten och tron att det är tillsammans efter behov som leder framåt är tydlig.

För att rusta sjukvården behövs dock mycket mer än resurser. Sverige behöver göra upp med naiviteten kring privatiseringar. Idag sönderdelas sjukvården i små bitar och aktiebolag som gör affär av sin del. Privatiseringarna innebär också att den offentliga sjukvården tvingas in i samma kommersiella tänk. Detta måste upphöra. Att få bort vinstjakten i välfärden är fortfarande helt avgörande.

För att rusta sjukvården behövs resurser för att säkra en god arbetsmiljö och bra löner för alla som arbetar där. Tacksamheten över sjukvården och per-

sonalen som gjorde och gör sitt yttersta spred sig som applåder över världen, men det som behövs nu är ett tack i form av en schysst lön, en fantastisk arbetsmiljö och fler kollegor för att stärka sjukvården för framtiden.

För att rusta sjukvården och välfärden behöver de rikaste betala mer. Sverige är på många sätt ett skatteparadis för de allra rikaste. Så kan vi inte ha det. Behovet av en progressiv skattepolitik som ser till att människor betalar efter behov har sällan varit större än nu.

Solidariteten och viljan till en stark välfärd som ser till att människors behov av omsorg, sjukvård och skola är stark. Vår uppgift är att fortsätta elda på människors vrede över orättvisorna som är så uppenbara, och se till att viljan att bidra blir en katalysator för jämlikhet och en rättvis framtid. Stödet för oss i Vänsterpartiet växer.

Vi är det parti som växer mest av alla. Det är ett gott betyg på en fantastisk politik.

Nu fortsätter vi. Framåt.

Sara Svensson,
regionråd Skåne

**NÄSTA NUMMER
AV FOLKVILJAN
KOMMER
28 JUNI**

Vill din förening synas i tidningen?
Vill ni berätta, tycka, informera?
Välkommen med material till
skane@vansterpartiet.se (förening) eller
folkviljan@vmalmo.se (enskild).

**MANUSSTOPP
11 JUNI**

Hyrorna höjs med S-politik

”Reformera hyresmodellen.

Fri hyressättning vid nybyggnad införs.”

Så lyder januariavtalets punkt 44. Den 25 maj beskriver regeringens utredare hur det ska gå till. Nyordningen kommer att leda till högre hyror över hela linjen.

**Stoppa
hyres-
chocken**

Det menar Mats Billberg Johansson. Han är aktiv i bostadsutskottet i Vänsterpartiets malmöavdelning som nu inleder sitt arbete i partiets kampanj mot de marknadshyror som är en del av socialdemokratiens eftergifter för att behålla regeringsmakten.

Men förslaget att släppa hyrorna fria gäller endast nyproduktion?

– Det säger det sunda förnuftet – liksom konsultföretaget Ramboll. Så fungerar den kapitalistiska logiken: man tar ut så mycket man kan. Andra säger

att boendet blir billigare med marknadshyror. Hur tänker man då?

HÖJDA HYROR

I sin rapport till Hyresgästföreningen visade Ramboll att ett införande av marknadshyror skulle höja hyrorna med närmare 50 procent i Stockholm, och att även städer som Göteborg, Halmstad och Helsingborg skulle drabbas. I Malmö skulle fri hyressättning ge en trettonprocentig ökning. Under parollen Stoppa hyreschocken – nej till

marknadshyror pressar nu Vänsterpartiet regeringen till eftergifter.

– Det här är ju den ena av våra båda röda linjer, säger Mats Billberg Johansson.

Utgången av striden känns osäker. Den första röda linjen bleknade när Kommunal och IF/Metall till slut skrev på de nya anställningsvillkoren i LAS. Det visar att ställningstagande från de socialdemokratiska gräsrotterna har stor betydelse för vilka beslut regeringen – åtminstone den dominerande S-delen – vågar ta.

HOPP OMS?

Vad är det som talar för att vänstern kan hitta stöd inom socialdemokratin i frågan om marknadshyror?

– Jag har inget som helst hopp om de styrande inom socialdemokratin.

Men jag tror på ett samarbete med medlemmar i partiet, säger Mats.

Det är dessa som påverkas av de politiska beslut som fattas som följd av januariöverenskommelser och andra politiska kompromisser, och det är dessa och många andra som ska nås med den kampanj som Vänsterpartiet i Malmö avslutar den 25 maj.

– Vi vet att vi har stort folkligt stöd i motståndet mot marknadshyror. 85 procent håller med oss om att de är en dålig idé.

Det stödet, tror bostadsutskottet, har snarare ökat än minskat i spåren av pandemin, vilken skakat om tron på att marknaden kan lösa alla mänskliga problem. Kanske kan panelsamtal på Facebook och Kaffe & politik på stan ge ytterligare näring till motståndet mot marknadshyror.

Per Längby

Mats Billberg Johansson, bostadsutskottet.

”Vi vet att vi har stort folkligt stöd i motståndet mot marknadshyror. 85 procent håller med oss om att de är en dålig idé.”

Vänstern går på offensiven

Stoppa
hyres-
chocken

Tillsammans med försvagandet av LAS utgör införandet av marknadshyra Vänsterpartiets röda linje gentemot den sittande regeringen.

Införandet av marknadshyra i nyproduktion utarmar Sveriges nuvarande hyressättningssystem i grunden, leder till höjda hyror i hela hyresbeståndet och öppnar upp för införandet av "social housing".

Vi vet att Vänsterpartiet har stort folkligt stöd i frågan.

Stödet för marknadshyror är traditionellt litet - 85 procent håller med Vänsterpartiet om att marknadshyror är en dålig idé - och har förmodligen ytterligare krympt i och med coronakrisen och den generella vändning bort från idén om marknaden som frälsare som skett i samband med den.

Vi ska vara offensiva och självsäkra i vår kommunikation och alltid utgå ifrån att det är vi som står för "sunt förnuft".

En mängd aktiviteter kommer att ske som vi integrerar i Malmö-kampanjen.

Kampanjen har startat och pågår till den 25 maj när utredningen presenteras. Då fattas beslut om eventuell fortsättning.

Januariavtalet pkt 44: "Reformera hyresmodellen. Fri hyressättning vid nybyggnation införs."

Den 25 maj planeras utredaren presentera sina förslag. En proposition ska därefter kunna antas av riksdagen i början av 2022 och träda i kraft under året.

Alltså före valet 2022.

DEN LOKALA KAMPANJEN

Kampanjen mot marknadshyror är en

prioriterad kampanj för hela organisationen. Skånedistriktet och V Malmö kommer att samarbeta under hela kampanjen.

Ansvarig för kampanjen är Bostadsutskottet, som i sin tur utsett Beatrice Klein till "kampanjchef".

En mängd aktiviteter arrangeras av partiet centralt. De integreras i Malmö/Skåne-kampanjen.

Detsamma med events arrangerade av V Stockholm, V Göteborg och V Skåne.

En del har redan skett, såsom

✓ panelsamtalet den 18 april med Modou Jallow med flera

✓ livesamtal om marknadshyror som ingått i nedräkningen till 1 maj

Framför oss har vi bland annat:

✓ affischer, posters och banners: lokala och nationella

✓ studiecirkel tre onsdagar i maj: 5, 12 och 19

✓ "kortfilmer" med experter och forskare om konsekvenserna av marknadshyror

✓ "gäst-instagrammare"

✓ lokal debatt med företrädare för januari-partierna

**Kampanjgruppen mot marknadshyror/
Bostadsutskottet Malmö**

(Underlag till kampanjen har hämtats ur bland annat statistik från Malmö stad med flera och Hyresgästföreningens nyligen släppta rapport.)

Stoppa
hyres-
chocken

Kampanjens hemsida:
vansterpartiet.se/stoppahyreschocken

”Ett hem är en rättighet”

Socialtjänsten bygger inga bostäder. Ändå förväntas det av socialsekreterarna att de ska fixa bostad åt den som inte hittar en lägenhet som hen har råd med.

I nyutkomna ”Bostadsmanifest – 22 krav för framtidens hem” argumenterar 25 forskare och bostadsaktivister för en ny bostadspolitik. I flera avseenden liknar den den gamla och kan sammanfattas i en fråga: allmännytta eller marknad?

Stoppa hyreschocken

NÅGRA EXEMPEL

240 av 290 kommuner har bostadsbrist, trots stor nybyggnad. De som inte har råd med det som bjuds ut hänvisas till socialtjänsten. I Malmö får fattiga finna sig i tillfälliga lösningar, en vecka i taget.

Men alla barn har rätt till en plats att kalla ”hemma”, anser författarna.

Hemmet är en medborgerlig rättighet. Det innebär inte att man ska upprepa efterkrigstidens sociala ingenjörskonst. I stället för miljonprogram som dikterats ovanifrån ska de boende ges möjlighet att delta på lika villkor.

Allt annat är slöseri med människors livserfarenheter, framhåller manifestet.

BOSTADEN BLEV EN VARA

Under de senaste 40-50 åren har en rad politiska beslut förvandlat bostaden till en vara bland andra: 1968 togs vinsttaket vid försäljning av bostadsrätter bort, bostadslånen blev avdragsgilla och så småningom steg priserna, under

åren 1996-2017 med 232 procent. 1985 försvann bankernas utlåningstak, vilket ledde till 136 procent ökad bankutlåning de följande tio åren. 2019 var privathushållens gemensamma skuld 4 424 miljarder kronor. Staten nöjde sig med 1 200 miljarder.

En effekt av den förda politiken är att hyresrätternas andel av lägenhetsbeståndet minskat från 58 till 37 procent från 1945 till 2011.

En stigande brist på hyresrätter gör det samtidigt lättare för hyresvärderna att välja (bort) hyresgäst. Och av dem som köpt sin bostad har en fjärdedel skulder som överstiger 400 procent av deras disponibla inkomst.

EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET

I ett jämlikt samhälle, skriver manifestförfattarna, är bostaden en mänsklig rättighet, inte en fast tillgång. Den är däremot en demokratisk sådan. En trygg bostad gör att man kan se framtiden an med tillförsikt och bidra till samhället i stort.

Därför, skriver de också, ska marknaden inte ges fria händer, vilket länder som Frankrike och Nederländerna samt städer som Wien insett. Här ska allmännyttan fortfarande drivas utan vinst och inte ”affärsmässigt” som i Sverige.

Och billiga bostäder är ingen utopi – de finns redan – men hur länge till?

Inte särskilt länge om privata hyresvärdar som Hembla och Victoria Park får som de vill. Här höjs hyrorna med 40-60 procent när lägenheter töms, lyxrenoveras och bjuds ut till nya, mer välbeställda invånare. Enligt hyresgästföreningen kommer var tredje hyresgäst att renoveras de närmaste åren, och Boverket har räknat ut att var fjärde hyresgäst flyttar om hyran höjs med tusen kronor eller mer.

STATLIGA BOSTADSLÅN

Allt detta handlar om politik. I början av 90-talet avskaffade Bildt-regeringen de statliga bostadslånen och 2011

tingades allmännyttan jobba för vinst genom den nya Allbolagen. Men vårt behov av en bostad är inte beroende av kapitalstarka företag. Stiftelser, ideella föreningar, Kooperationer och kommuner har byggt förr och kan bygga igen, påpekar en av manifestets författare.

Allt handlar om politik – och pengar.

Den internationella koncernen Blackstone tjänade 280 000 kronor per lägenhet när man sålde vidare 21 400 lägenheter som ursprungligen ägts av allmännyttiga Svenska Bostäder i Husby. Mot Blackstones paroll ”By it, fix it,

sell it” ställde aktivisterna ”stop it!”. Nu kräver dessa hyresgäster vetorätt på renoveringar och en återkomst för statliga investeringar med låga räntor.

DEMOKRATISK KONTROLL

De som drabbas mest av marknadens godtycke är de som har det sämst ställt och är mest trångbudda, vilket inte minst har blivit tydligt under pandemin i den sargade allmännyttans miljonbyggeskvarter. Bostadsmanifestets författare lyfter att stadsplanerna också har ett ansvar för folkhälsan.

Och att den planeringen ska ställas under demokratisk kontroll där alla som berörs har lika mycket makt och resurser. Alla barn och vuxna har nämligen rätt att finna en plats där det känns tryggt och säkert.

Per Längby

Rubrikernas tydliga språk om v-politiken

Ett socialistiskt Skåne. Vi är inte riktigt där än, men Vänsterpartiets regiongrupp lägger ständigt förslag och initiativ för att få till en förändring mot ett bättre samhälle. Nedan finner du ett urval av det arbetet under den senaste tiden. Du kan läsa mer om förslagen och om vårt arbete på skane.vansterpartiet.se

När invånarnas jämlikhet och företagens valfrihet blir konkurrenser

Att privata vinstintressen tillåts etablera sig i välfärden och att gemensamma skattemedel går till företagsvinst istället för att återinvesteras i den gemensamma verksamheten är en extrem lösning som få andra länder har infört. Vi jobbar alltid för att alla skattemedel som går till Region Skånes verksamheter ska användas till drift och utveckling av verksamheten och att vinstintresset ska bort.

Vänsterpartiet har under åren lämnat in ett flertal motioner om att återta och driva sjukvården i egen regi. Vår senaste motion var för att Region Skåne ska avskaffa vårdval psykioterapi för att

kunna organisera arbetet på ett bättre och sammanhållet sätt.

Med dagens vårdvalssystem för psykioterapi är vården uppdelad på många olika bolag, privatpersoner och stiftelser och tillgången är ojämn över Skåne. Det inte bara försvårar vägen till en fungerande terapeutisk vård för patienten, utan det kan också leda till att det är svårt att veta om patienter överhuvudtaget får det stöd de är i behov av och har rätt till.

Gör alla sjukvårdens resurser tillgängliga vid kris!

Coronapandemin har varit och är en stor utmaning för sjukvården på många sätt. Alla samhällets instanser har prövats i förmåga att prioritera och samarbeta. På många sätt har svaga punkter blivit belysta samtidigt som ett enormt jobb utförts och många gånger fungerat väl. I ett sjukvårdssystem som är uppdelat med vårdval och privata vårdgivare är regleringen av de privata företagens förmåga att hjälpa till och styra om sina resurser en viktig fråga.

Den motion som vi lämnade in innebär att regionen skriver in en skyldighet i underlag och avtal med privata vård-

givare att vid kris, allvarlig händelse eller katastrof låta kompetens- och materialinventera sina verksamheter, för att kunna bistå efter behov. Detta skulle vara möjligt genom aktivering av katastrofklausuler som styr vården som helhet.

Bevara Flyktinghälsan!

Flyktinghälsan är en vårdcentral som sedan 2006 erbjudit hälsomottagning för asylsökande och patienter utan uppehållstillstånd i Malmö med omnejd. De genomför bland annat obligatoriska hälsokontroller för nyanlända personer och adopterade barn och undersöker behov av tand- och sjukvård. Förra veckan kom Region Skånes förvaltningsförslag på att lägga ner verksamheten, och det redan till sommaren.

Så fort vi fick informationen om att flyktinghälsan skulle läggas ner utan att beslutet varit uppe till politiskt debatt valde vi i Vänsterpartiet att lyfta frågan till regionfullmäktige för att verksamheten behöver finnas kvar och utvecklas!

Vänsterpartiet vill satsa på bred uppsökande verksamhet inom sexuell hälsa

V motionerar: Gör alla sjukvårdens resurser tillgängliga vid kris!

V: Lägg inte ner Flyktinghälsan!

V vill satsa på bred uppsökande verksamhet inom sexuell hälsa – får nej

V vill behålla 7-dagarsbiljetten – billigare och kompletterad med en 3-dagarsbiljett

V: Ersättningarna till de skånska folkhögskolorna måste höjas!

V: Regionens krav måste höjas när personalens villkor hotas

V: Viktigt att titta på miljö- och klimatpåverkan vid val av sträckning för höghastighetsbana

V motionerar: Satsa på sammanhållen vård för psykisk ohälsa!

**Jobb,
Jämlikhet,
Framtids-
tro!**

Screeningverksamhet för humant papillon-virus (HPV) är det bästa sättet att motverka livmoderhalscancer. En hög andel av Skånes kvinnor kallas och deltagandet är stort, men det kvarstår skillnader mellan olika grupper. Kvinnor med låg utbildningsnivå deltar i lägre grad, en grupp som redan löper högre risk att drabbas av ohälsa. Att inte delta i screeningprogrammet är den främsta riskfaktorn för att drabbas av livmoderhalscancer. Ett mer jämlikt deltagande hade främjat hälsan hos dessa kvinnor och ökar regionens följsamhet till Socialstyrelsens rekommendationer och det nationella vårdprogrammet för livmoderhalscancerprevention.

Tidigare fanns den så kallade cellprovsbussen. När hälsoval för mödravården infördes försvann cellprovsbussen från Skåne. Vi menar att det är dags att återuppta den uppsökande verksamheten med ett bredare uppdrag kring SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) där personalen även kan vara behjälplig med HIV-tester och STI-prevention (sexuellt överförbara infektioner)

Under ett möte med Hälso- och

Sjukvårdsnämnden lämnade därför Vänsterpartiet i ett initiativärende om en ny buss som kan arbeta uppsökande i Skåne med sexuell och reproduktiv hälsa samtidigt som vi ville se en utredning för att se om det finns socioekonomiska skillnader i vilka som nås av nuvarande åtgärder.

Vänsterpartiet vill se flexibla och billiga biljetter

Under sommaren införde Skånetrafiken en tillfällig sju-dagarsbiljett för att underlätta ett flexibelt resande under Coronapandemin. Vänsterpartiet har drivit på för ett permanentande av biljetten till ett lägre pris och ett tillägg av en tre-dagarsbiljett som exempelvis kan nyttjas över en helg. Vi vill se att utbudet får en välkommen bredd som kan passa fler resenärer.

Vänsterpartiet vill på sikt se en kollektivtrafik som är helt avgiftsbefriad och finansieras solidariskt genom skatten. På väg dit är alla initiativ som förenklar resande positivt – både för resenärerna och klimatet.

Regionens krav måste höjas när villkoren för kollektivtrafikens personal hotas!

Turerna kring de anställdas villkor i kollektivtrafiken har varit många den senaste tiden. Region Skåne upphandlar driften och i de fall där vi nu upphandlar, istället för driver i egen regi, ska regionen ställa hårdare krav när de anställdas arbetsvillkor gång på gång hotar att försämrats.

Under ett möte i Kollektivtrafiknämnden behandlades ett initiativärende om att se över kraven för upphandling för att förbättra personalens arbetsvillkor. Det är positivt att se över upphandlingskrav, men personalen har rätt till mer. Vänsterpartiet vill se en väg framåt där vi istället för att diskutera justeringar i upphandlingar driver kollektivtrafiken i egen regi för att säkerställa goda arbetsvillkor för personalen i regionens verksamhet!

Under 2019 lade Vänsterpartiet i Skåne ett förslag om att påbörja ett återtagande av personalen i kollektivtrafiken i egen regi samtidigt som man utvärderar

effekterna av att ha egen kompetens och drift av kollektivtrafiken som helhet. Förslaget avslogs i både Kollektivtrafiknämnden och i Regionfullmäktige.

Höj ersättningen till folkhögskolorna!

Den politiska enigheten kring folkhögskolornas vikt är stor. På pappret. För det borgerliga styret valde ändå att inte höja ersättningsnivåerna ens genom att anpassa efter generella prisuppgångar när frågan behandlades i regionala utvecklingsnämnden. Samtidigt hävdar styret att man följer SKR:s rekommenderade ersättningsnivåer trots att de i realiteten ligger en fjärdedel lägre.

Det är inte en väg framåt för folkhögskolorna att utvecklas, så när ärendet behandlades i regionala utvecklingsnämnden yrkade Vänsterpartiet på att ersättningsnivåerna höjs generellt och att riktlinjer för mobilitetsstöd tydliggörs.

Viktigt att titta på miljö- och klimatpåverkan vid val av sträckning för höghastighetsbanan

Regionala Utvecklingsnämnden har nyligen fattat beslut om de kommentarer Region Skåne gör till Trafikverket gällande ny stambana för höghastighetståg mellan Hässleholm och Lund.

Samrådsprocessen sker i flera steg och med berörda kommuner längs med sträckningen. Ännu är inte beslut fattat för var sträckningen ska dras, men Vänsterpartiet menar att det är viktigt att redan nu titta på påverkan på natur- och kulturvärden i de olika alternativen.

Vänsterpartiet yrkade därför på att det är viktigt att tidigt belysa vilka effekter på miljön som de olika korridorerna har. En beskrivning av hur natur- och kulturvärden i landskapet påverkas behöver bifogas förslagen innan val av korridor. Det är samtidigt viktigt att ge så många som möjligt tillgång till höghastighetsbanan genom bra infrastrukturkopplingar till stationerna längs banan för att projektet ska vara en tillgång för hela Skåne.

Emma Eliasson Åström
Werner Petersson
politiska sekreterare
Vänsterpartiet Skåne

www.skane.vansterpartiet.se

Den verkliga friheten

Om den verkliga individuella friheten: Att slippa underkasta sig marknadens villkor.

För ett tag sedan, en sällsynt lugn dag, slölyssnade jag poddar och snubblade över en om det planeekonomiska fenomenet Walmart. Förvånad och fascinerad lärde jag mig att ett företag med en omsättning i storlek med Sveriges BNP drivs så gott som planeekonomiskt.

En av de största och mest kända kapitalistiska jättarna – som verkar i det kanske mest kapitalistiska landet i världen – driver sitt företag enligt kommunismens ekonomiska principer. De principer som vi som parti fortfarande blir häcklade för och får stå till svars för trots att inte ens vi vågat andas begreppet planeekonomi sedan Palmes tid.

Walmarts alla led, från produktion till logistik, lagerhållande, marknadsföring, rekrytering, och så vidare drivs och styrs av företaget självt.

Det är inte något goodwillföretag eller non-profit NGO utan ett företag vars största intresse ligger i vinsten.

Ett antifackligt lågprisföretag som är känt för kass kvalitet med låga priser. En får alltså vad en betalar för. Så varför har de då inte följt marknads-ekonomins, nästan bibliska, exempel och outsourcat allt för att sänka sina kostnader?

Helt enkelt för att det verkar löna sig att samla allt under samma tak eftersom det säkrar den totala kontrollen över företaget.

Denna kontroll kan såklart användas på olika sätt. I den bästa av världar kan den användas för att säkerställa arbetsmiljö och kvalitet. Walmart har istället valt att pressa löner och priser i botten.

Walmarts främsta konkurrent sägs vara den amerikanska butikskedjan Sears, så jag antar att de delar målgrupp och fokus. Alltså massproducerade

LÄS- OCH LYSSNARTIPS FÖR DE NYFIKNA:

- ✓ **Bok:** Folkrepubliken Walmart, Leigh Phillips, Michal Rozworski
- ✓ **Pod:** Stormens utveckling avsnitt 69 (Per Björklund gästas angående boken Folkrepubliken Walmart)
- ✓ **Pod:** Chapo Trap House (kul pod om amerikansk politik, benämns som dirtbag left)
- ✓ **Radioavsnitt (eng):** www.streetfightradio.com (sök show - nationalize-walmart)
- ✓ **Vetenskaplig artikel, Ronald Coase:** Om varför individer väljer att bilda partnerskap, företag och andra affärsenheter snarare än att handla genom kontrakt på en marknad. <https://onlinelibrary.wiley.com/>

billiga varor till en bred, ekonomiskt svagare grupp.

Sears har outsourcat sin produktion, och medan Walmart frodas går det inte lika bra för Sears. Det kan såklart bero på andra faktorer men den huvudsakliga skillnaden verkar ändå vara hur de organiserar sina respektive företag.

Så hur kommer det då sig att så många länder ändå har köpt idén om att driva välfärden som ett företag när företagen själva driver sin verksamhet som en stat?

På den tiden då välfärden var nästan uteslutande i offentlig regi var det inte främst ekonomin som var problemet. Skatten kom in och välfärden kom ut.

Snarare fördes det in tankar om valfrihet, individualisering och marknadsanpassning. Marknaden var helt enkelt avis. Här fanns det enorma vinster att göra och marknaden ville ha en bit av kakan.

Så borgerligheten började mata monstret och fick inte bara en bit av kakan, utan svenska staten, kommuner och landsting började baka.

Marknaden fick, till slut, med införandet av LOV (Lagen om valfrihet) ett helt eget bageri där de själva satte menyn.

En nutida myt om att det mest effektiva sättet att skapa välfärd är genom en uppsjö av olika mer eller mindre fungerande alternativ har uppstått och har de senaste åren närmast blivit en sanning. Det är då oerhört viktigt att ta tillvara alla exempel som påvisar motsatsen.

Det finns tekniska förutsättningar för en demokratisk ekonomi. Det finns också ett tydligt behov av att planera ett lands ekonomi.

Det ligger inte i dagens makthavares intressen att belysa dessa.

Men det ligger i folkets!

Busi Dimitriu

Umihana Rasovic Kasumovic omvald

Lördagen den 20 mars samlades ombud för de skånska partiföreningarna på den digitala plattformen Zoom för att genomföra partidistriktets första digitala distriktsårskonferens. Totalt var det runt 100 skånska vänsterpartister som deltog. Konferensen valde en ny distriktsstyrelse för Vänsterpartiet Skåne. Umihana Rasovic Kasumovic från Eslöv omvaldes enhälligt som distriktsordförande.

VALDA PÅ DISTRIKTSÅRSKONFERENSEN

DISTRIKTSSTYRELSE FÖR VÄNSTERPARTIET SKÅNE 2021

Distriktsordförande
Umihana Rasovic Kasumovic, Eslöv

Ordinarie ledamöter

Mia Christensson, Skurup
Hanna Gunnarsson, Lund
Mats Högelius, Malmö
Maria Källberg, Malmö
David Lenander, Svalöv
Patrik Milton, Lomma
Anders Nilsson, Eslöv
Emma Wennerholm, Höganäs

Suppleanter

Svjetlana Saric, Helsingborg
Rebecca Johansson, Lund
Birgitta Ehlin, Malmö
Jesper Sahlén, Lund
Daniel Sestrajcic, Malmö
Roland Nilsson, Östra Göinge
Tjatte Hedlund, Malmö

Vänsterpartiet Skånes valberedning

Ingrid Bromander, Hörby
Kalle Eriksson, Malmö
Gustavo Garcia, Burlöv
Steingrimur Jonsson, Lund
Ingrid Mattiasson Saarinen, Helsingborg
Paula Mulinari, Malmö
Mona Nihlén, Tomelilla
Magnus Roslund, Landskrona
Mauricio Sanchez, Eslöv
Angelica Svensson, Lund
Morgan Svensson, Malmö
Claudia Velasquez, Helsingborg
Gunilla Wahlberg, Lund

Kontakta valberedningen på:
skanevalberedning@vansterpartiet.se

Revisorer för Vänsterpartiet Skåne

Gustavo Garcia, Burlöv
Anneli Philipson, Malmö

Kontakta distriktsstyrelsen på:
skane@vansterpartiet.se

Röda hjältar

KATA DALSTRÖM

Kata Dalström kom från den svenska överklassen men blev trots att hon fick betala ett högt socialt pris en socialistisk agitator. Släkt och vänner såg henne som en klassföräddare men inom arbetarrörelsen blev hon känd som en hängiven socialist, inspirerande talare och duktig organisatör. Kata Dalström reste runt i landet runt i hela Sverige under tidigt 1900-tal och pratade inför många människor om vikten av en stark arbetarrörelse.

Inför arbetarrörelsens högtidsdag första maj är det läge att minnas några historiska hjältar inom arbetarrörelsen.

ROSA LUXEBURG

Rosa Luxemburg var en tidig globalist inom arbetarrörelsen. När första världskriget närmade sig riktade hon sig till tyska arbetare och uppmanade dem att vägra ta till vapen. Hon kritiserade också den socialdemokratiska riksdagsgruppen för att denna hade röstat för krigskrediter. Hon menade att riksdagsgruppen med det beslutet hade omformulerat Internationalens paroll till: "Proletärer i alla länder förenas er i fredstid och skär halsen av varandra under kriget."

AUGUST PALM

August Palm var med och grundade Socialdemokraterna i Sverige 1889. Redan 1881 höll han ett tal i Malmö på ämnet "Vad vilja Socialdemokraterna"? Han reste därefter i många år runt i landet och agiterade för att stärka arbetarrörelsen. August Palm var en viktig aktör när den svenska fackföreningsrörelsen 1886 officiellt ställde sig på socialistisk grundval.

JOE HILL

Joel Hägglund föddes i Gävle 1879. Liksom många andra svenskar i sin generation emigrerade han till USA, där han bytte namn till Joe Hill. I USA blev han snabbt engagerad i den fackliga rörelsen. Han skrev kampsånger som brukade sjungas på möten. 1914 blev han anklagad för mord. Trots brist på bevis dömdes han till döden. Det lyckades inte förändras trots stora ansträngningar att få till en ny rättegång från fackföreningsrörelsen, svenska myndigheter och den amerikanska presidenten Wilson. Joe Hills sista ord lød "Sörj inte, organisera!"

CLARA ZETKIN

Clara Zetkin var tidigt en av de framträdande kvinnorna i den socialistiska rörelsen i Europa. Hon arbetade som redaktör för det tyska socialdemokratiska partiets kvinnotidskrift Jämlikhet. Där hon bland annat tog upp frågor kring lika lön, rösträtt, prostitution, samhällelig barnomsorg samt rätt till skilsmässa och abort. 1910 blev hon utsedd till ordförande i Internationella Socialistiska kvinnoförbundet. Där hon bland införde en internationell kvinnodag. Clara Zetkin lämnade Socialdemokraterna i samband med att de stödde första världskriget. I stället gick hon med i det tyska kommunistpartiet där 1920 blev invald i parlamentet. Tolv år senare höll hon som parlamentets äldsta ledamot ett tal där hon trots att hon var allvarligt sjuk pratade om vikten av gå samman i kampen mot den framväxande fascismen och nazismen.

Texter: Jesper Sahlén

1 maj 2021

Varsågod, två affischer att sätta upp!

1 maj 2021

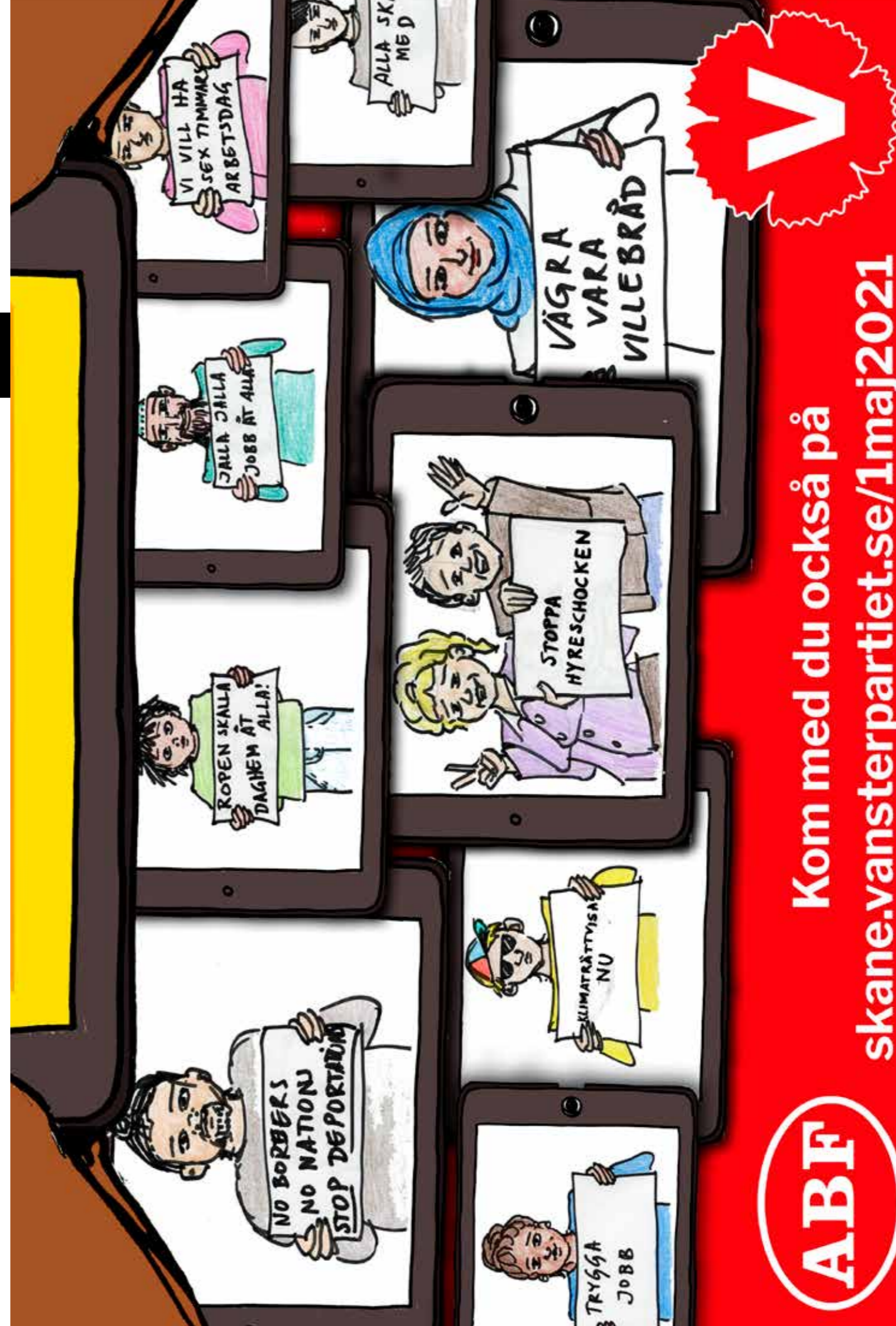
1 MAJ 2021

VI ÄR MÄNNISKOR, INTE SIFFROR SOLIDARITET I VÄLGÅNG OCH KRIS

ÅRETS FÖRSTA MAJ firas i en hel vecka! Hur många av veckans aktiviteter deltar du i? I år börjar vi redan på söndagen den 25 april. Därefter kommer veckan att fyllas med en mängd aktiviteter anordnade av Vänsterpartiet Malmö olika utskott och grupper.

- ✓ Lyssna på digitala samtal om "marknadshyror", "kvinnors arbetsvillkor inom vård och omsorg" och "arbetslivet och antirasism".
- ✓ Måla Malmö rött genom att hänga ut rött tyg från fönster och pynta balkonger och gårdar.
- ✓ Delta i en digital introduktionsträff om du är nyfiken på vad vi i Vänsterpartiet Malmö gör!
- ✓ Måla banderoller och plakat!
- ✓ Gå en guddad tur med Vänsterstudenter Malmö genom det röda Malmö, pynta din cykel och dra iväg med dina kompisar på cykelmanifestation!
- ✓ Lyssna på grymma talare och på Mikael Wiehes digitala konsert.
- ✓ Gör ett quiz som berättar vilken typ av 1 maj-firare du är och dela dina bästa 1 maj-minnen på dina sociala medier.
- ✓ Tillsammans kommer vi fira arbetarrörelsens internationella högtidsdag på bästa möjliga sätt!

Om du bläddrar några sidor framåt kommer du hitta en bingobricka med en mängd aktiviteter du kan hitta på under veckan, kryssa i och lägg upp på sociala medier med **#1maj #riktigvänster** – den som har en full bricka på 1 maj har möjlighet att vinna ett fint pris! Du kan också välja att fylla i bingobrickan digitalt! Du hittar mer information om våra aktiviteter, både före och under 1 maj på vår hemsida www.vmalmo.se/1maj eller vår Facebook-sida Vänsterpartiet Malmö

Kom med du också på
skane.vansterpartiet.se/1maj2021

1 MAJ 2021

- ✓ Klimatet
- ✓ Barnen
- ✓ Trygga jobb
- ✓ Råd att bo

Framtidsfrågor som måste lösas

Folkviljan har träffat Emma-Lina Johansson (V), kommunalråd och Anders Skans (V), gruppleddare, inför 1 maj. Det blev ett litet samtal om dåtid, nutid och framtid – och de viktigaste frågorna i Malmö.

1 maj är en kampens dag, hur ser Malmös kämpande historia ut?

Emma-Lina: Malmö är fantastiskt, här finns ett rikt kulturliv, en solidaritetsrörelse, aktivistiska feminister och här organiserades tidigt fackföreningarna. Genom en hundraårig kamp är Malmö den stad som den är idag. Vi har i nutid och förr, tagit emot flyktingar. Malmöborna har varit kämpande därför finns mycket vi kan vara stolta över.

Vänsterpartiet Malmös gruppleddare Anders Skans och kommunalrådet Emma-Lina Johansson.

Anders: Malmö är världens bästa stad! Vi och våra grannar i staden kommer från över 170 olika länder. Malmö känns som en storstad, men rymmer också småstadens lugn där människor hinner träffas. Engagemanget är enormt här. Människor är aktivister! Föreningslivet och kulturlivet är starkt, det ryms mycket solidaritet i vår stad. Men det finns också en baksida. Klyftorna är stora, fattigdomen breder ut sig och den strukturella rasismen hindrar människor från att leva fullt ut. Detta måste bekämpas. För när en stad slits isär ökar känslan av otrygghet.

Vilka politiska frågor är viktigast just nu i Malmö?

Anders: En avgörande framtidsfråga är klimatet. Alla andra politiska frågor bleknar i förhållande till klimatet. Det är en fråga för alla nivåer, vi i Malmö kan inte skylla på internationella överenskommelser eller bristande statlig politik. Vi måste agera lokalt. Bilen kan inte vara normen i stadsplaneringen och alla investeringar som görs lokalt måste bidra till att klimatmålen uppnås. En annan framtidsfråga är våra barn. I pandemin har barnen drabbats. Barn som har det svårt i skolan riskerar att få

”De senaste årens skattesänkningar har gynnat de allra rikaste, inte dem av oss som behöver välfärdsstaten mest. Vi i Vänsterpartiet vill gå en annan väg.”

sin skolgång förstörd. Ett år i ett barns liv är väldigt länge. Skolan och förskolan har under lång tid varit underfinansierad, nu behövs en nysatsning, de senaste lokala nedskärningarna måste vändas till satsningar.

Emma-Lina: Under pandemin har många förlorat sina arbeten och sin försörjning. Men redan innan kunde vi på nationell nivå se en nedmontering och utförsäljning av arbetsmarknadspolitik. De senaste årens skattesänkningar har gynnat de allra rikaste, inte dem av oss som behöver välfärdsstaten mest.

”Skolan och förskolan har under lång tid varit underfinansierad, nu behövs en nysatsning.”

Vi i Vänsterpartiet vill gå en annan väg: Vi vill satsa på vår gemensamma välfärd, skapa nya arbeten och förbättra arbetsvillkoren. Att skapa jobb är en knäckfråga för framtiden, liksom människors rätt att ha ett hem. Vi vill att man förändrar synen på bostaden – den ska inte vara en vara på en marknad och det offentliga måste ta ansvar för att skapa hem åt alla. Trygga jobb och råd att bo är två av de viktigaste frågorna i Malmö.

I pandemins spår har kampen i det offentliga rummet minskat. Det har inte gått att ha stora möten, demonstrationer och liknande. Hur mobiliserar Vänsterpartiet radikala malmöbor inför det viktiga valet 2022?

Emma-Lina: Även om det är extremt tufft att inte kunna träffas fysiskt, ha möten som vanligt eller demonstrera på gator och torg, så kan inte den politiska kampen avstanna. Vi måste vara aktiva där vi kan: i samtalen med vänner, familj och grannar, men också i digitala forum med kamrater på nätet. Nu har vi chansen att höra på och träffa kloka vänsterpartister från hela landet! Lyssna på det där livesamtalet du tyckte verkade intressant, engagera dig i facebookgruppen mot marknadshyror, delta i debatterna på nätet!

Anders: När det äntligen går att träffas fysiskt behöver Malmövästern samlas i större arrangemang och manifestationer. En drivkraft för västern är gemenskap och kamp, vi måste ses igen i sammanhang där kampglädjen syns. När pandemin är över och fram till valet 2022 är en ny tid för att ordna stora evenemang, för ett jämlikt och solidariskt samhälle.

Busi Dimitriu

1 MAJ 2021

**Jobb,
Jämlikhet,
Framtids-
tro!**

Så firar Vänstern i Skåne 1 maj

Jobb, jämlikhet, framtidstro

Jobb, jämlikhet, framtidstro är Vänsterpartiets centrala 1 maj-paroll 2021. Tyvärr kan vi inte samlas i hundratal och tusental under den på gator och torg denna 1 maj. Men vi manifesterar och ordnar en mängd aktiviteter på andra sätt. Alla tider är inte klara när Folkviljan går i tryck, men håll utkik på partiets hemsidor och Facebooksidor för ytterligare information.

Partiets centrala sändning

Kl 11.45-14.00 genomför partiet centralt sin digitala sändning med bland annat tal av partiordförande Nooshi Dadgostar. Detta tal kommer även att sändas i SVT, men det händer mycket även före och efter talet så titta på partiets hela sändning på vansterpartiet.se, Vänsterpartiets centrala Facebook eller Vänsterpartiets Youtube-kanal.

Lokala sändningar och aktiviteter

En del partiföreningar genomför egna lokala sändningar och andra aktiviteter på andra tider än den centrala sändningen. Några hittar ni på denna sida. Men fler partiföreningar kommer att genomföra arrangemang, håll koll på webb- och facebooksidorna för partiföreningarna i din närhet.

Digitala arrangemang inför 1 maj

Inför 1 maj delar Vänsterpartiet Skåne två digitala arrangemang på skane.vansterpartiet.se och på facebooksidan Vänsterpartiet Skåne: ✓ Hur stoppar vi hyreschocken? Ett samtal om marknadshyror med Momo dou Malcolm Jallow, riksdagsledamot från Malmö och bostadspolitisk

talesperson. Detta samtal finns ute nu.

✓ Samtal om framtidstro på mindre orter med Po Tidholm, Ana Süssner Rubin och ev ytterligare. När detta samtal läggs ut är inte klart när Folkviljan går i tryck.

Kom med du också på 1 maj!

Partidistriktet stöttar upp det lokala arbetet genom att förse alla partiföreningar med gratis material. Alla partiföreningar kommer att få affischer, vykort, klistermärken och skyltar sänt till sig från distriktet. Så kom med och sätt upp affischer, klistermärken eller varför inte dela ut vykort i ditt lokala område!

Använd gärna skyltarna som skickas ut till partiföreningen eller gör helt egna plakater och ta en bild och skicka in till joacim.petersson@skane.se så sätter vi ihop det till fina collagebilder och sprider på sociala medier så att vi kommer ut med vår politik och våra budskap!

Det kommer också att finnas färdigt digitalt kampanjmaterial tillgängligt som ni själva kan ladda ner från:

skane.vansterpartiet.se/kampanjer
Lösenord: Kampanj

Dessutom kommer en massa spännande bilder och intervjuer inför 1 maj på Vänsterpartiets Skånes Facebook sida. Så håll koll och var med och dela så vi tillsammans får en riktigt röd 1 maj!

All information om vad som händer och sker kommer finnas på skane.vansterpartiet.se/1maj2021

Helsingborg

1 maj utställning.

Se vår 1 maj utställning i skyltfönsterna vid Södergatan 65, Läs texter, få boktips och se konst. Från 25/4-2/5

Cykeldemonstration på 1 maj

Pynta din cykel med slagord, rött tyg eller flaggor. Tillsammans tar vi en cykeltur (på ett Coronavänligt sätt) runt i Helsingborg.

Mötesplats: Gustav Adolfs Torg

Tid: 15:00

Om du behöver material, kontakta oss så hjälper vi dig.

Var med och skapa ett digitalt 1-maj tåg Skicka en bild eller en kort video där du håller en flagga/fana eller en skylt med ett budskap. Skicka till: helsingborg@vansterpartiet.se.

Simrishamn

Partiföreningen i Simrishamn kommer lagom till 1 maj att distribuera en tidning inom kommunen. Detta har varit möjligt genom ett samarbete med Zetkin Foundation. Medlemmar i partiföreningen har bidragit med lokalt präglade artiklar.

Vandra med V!

Vi bjuder in till vandring i Simrishamns omgivning den 1 maj. Exakt tidpunkt är ännu inte fastställd men en detaljerad inbjudan kommer att skickas ut.

Sjöbo och Tomelilla

Vänsterpartiet Sjöbo och Tomelilla sänder i samarbete med ABF Österlen förstamaj-tal kl 11.30-12 via facebooksidan Vänsterpartiet Sjöbo

1 MAJ 2021

Vi är människor, inte siffror
Solidaritet i välgång och kris

Gå på rundvandring genom ett rött Malmö	Dela minnen från tidigare 1 maj-firanden på sociala medier. #1maj	Lyssna på Nooshi Dadgostar 1 maj-tal!	Gå en socialistisk tipsrunda
Häng rött! Häng ut rött tyg från ditt fönster eller balkong	Delta på digitalt panelsamtal	Dekorera ditt fönster, balkong, gård eller trädgård i 1 maj-anda	Delta i fackliga utskottets seminarium
Pimpa din cykel och gör en cykelmanifestation med kamater	Lyssna på Mikael Wiehes 1 maj-konsert!	Skriv ditt 1 maj löfte/tal. Dela med #1maj på dina sociala medier	Måla en banderoll
Sjung en kampsång!	Var med på workshop och skapa din eget plakat	Swisha en slant till Fristadsfonden 123 350 89 00	Gör quizzet "Vem är du på 1 maj"

1 maj 2021 firar vi i en hel vecka!

Kommer du att hänga rött från ditt fönster eller balkong? Kommer du att lyssna på ett digitalt panelsamtal om marknadshyror, gå på tipspromenad eller lyssna på en digital konsert med Mikael Wiehe?

Kryssa i rutorna i bingobrickan ovanför eller digitalt via www.vmalmo.se/1maj - den som har en full bricka på 1 maj har möjlighet att vinna ett fint pris!

Du hittar all information om våra aktiviteter, både före och under 1 maj på vår hemsida www.vmalmo.se/1maj

Varför blev det just

1 maj?

Reglerad arbetstid och åtta timmars arbetsdag är något vi tar för givet idag, men så har det inte alltid varit. Och det var kampen för åtta timmars arbetsdag som ligger bakom det internationella firandet av första maj.

Missnöjet med oskäligen långa arbetstider, på vissa ställen och i vissa branscher hela tio till tretton timmar per dag, har vuxit, särskilt i USA sedan mitten på 1800-talet. Fackföreningar bildades med arbetstidskrav som främsta skäl och särskilt drivkraftiga var de tysktalande anarkisterna i Chicago.

Den första 1 maj

Lördagen den 1 maj 1886 drog 80 000 människor genom staden ledda av anarkisten Albert Parsons i en demonstration för åtta timmars arbetsdag. Tidigare under året hade 65 000 arbetare gått i strejk och arbetsgivarna hade svarat med lockout.

Responsen på Parsons demonstration blev stor i hela landet. Strejker bröt ut i 1 200 fabriker och kom att omfatta 350 000 amerikanska arbetare. Den 3 maj, första arbetsdagen efter Chicago-demonstrationen, blev fackföreningsledaren, som också var redaktör för tidningen Arbeiter-Zeitung, August Spies,

inbjuden att tala vid en demonstration som skulle stödja strejkande i timmerarbetarfacket. De strejkande hade blivit lockoutade och arbetsgivaren hade kallat in strejkbrytare, skyddade av agenter från företaget Pinkerton, mera känd som detektivbyrå i våra dagar. Demonstrationen urartade med stenkastning mot polisen som svarade med att skjuta ner och döda två demonstranter.

På Haymarkets torg

Detta ledde till att anarkisterna planerade en hämndattack mot polisen följande kväll på torget Haymarket. Uppslutningen blev dock inte så stor och snart började demonstranter troppa av. När bara ett par hundra demonstranter var kvar på platsen gick 175 poliser till anfall. Då kastades en bomb in bland poliserna som drog vapen och sköt vilt omkring sig, också på sina egna.

Även demonstranter började skjuta och när det hela var över hade 60 poliser skadats. Sju poliser och fyra

demonstranter låg döda. Senare avled flera civila av sina skador.

Gripandena av de ansvariga för demonstrationen inleddes redan nästa dag och den 17 maj åtalades nio personer. Rättegång inleddes i juni och i augusti föll domarna. En person dömdes till 15 års fängelse och sju dömdes till döden genom hängning. En av de åtalade greps aldrig.

Justitiemord

I väntan på avrättningen tog två av de dömda sina liv men fyra personer hängdes den 11 november 1886.

1893 fick delstaten Illinois (där Chicago ingår) en demokratisk guvernör som gick igenom rättegången på nytt. Nu stod det klart att slarv och felaktigheter lett till justitiemord och de avrättade blev sedda som martyrer av arbetarklassen.

Förbunden samlar sig kring dagen

Men tre år tidigare, i juli 1889, hade Andra Internationalen grundats i Paris.

Lördagen den 1 maj 1886 drog 80 000 människor genom staden ledda av anarkisten Albert Parsons i en demonstration för åtta timmars arbetsdag.

Där föreslog den franske socialistiske fackföreningsledaren Raymond Lavigne genomförandet av en internationell demonstration för åtta timmars arbetsdag på samma dag i alla länder som ingick i Internationalen. Det amerikanska fackförbundet AFL hade brevlades informerat mötet om att förbunden skulle arrangera manifestationer för arbetstidsfrågan runt om i USA den 1 maj 1890.

Detta datum blev också det datum Andra Internationalen anammade för sina planerade demonstrationer. Det hela var tänkt som en engångsmanifestation men kom att bli återkommande överallt utom i USA.

1 maj i Sverige

Således hölls de första 1 maj-demonstrationer i Sverige just den 1 maj 1890. Mötena samlade 50 000 deltagare i Stockholm i Malmö 20 000, Helsingborg 10 000, Lund 4 000 men också Kristianstad och Ystad deltog liksom

många andra städer runt om i landet. 1939 blev 1 maj allmän helgdag, den första helgdagen som inte hade religiös grund.

Länge höll vänstern i Sverige, från socialdemokrater till kommunister, gemensamma 1 maj-tåg. Men från 1967 splittrades tågen upp och de olika partierna genomför numera sina egna demonstrationer. Det förekommer också 1 maj-manifestationer på högerkanten. Såväl KD som NMR har beklagligtvis anordnat sådana intrång på arbetarrörelsens dag.

Kampen går vidare

På grund av den pågående corona-pandemin har det inte gått att genomföra 1 maj-demonstrationer vare sig förra året eller i år. Men förhoppningsvis ska vi snart kunna samlas igen under fanorna för att på led gemensamt brista ut i Internationalens: "Upp trälar uti alla stater, som hungern bojar lagt uppå".

Lasse Hansson

Klimataktivisten vill förmedla rejäl vänsterpolitik

”Vi kan vara radikallare än moderpartiet”

Möt Ava Rudberg. 21-årig klimataktivist från Svalöv som är Ung vänsters nya ordförande

Vad blir det viktigaste med ditt ordförandeskap?

– Att jag är ordförande är mindre viktigt, jag ser mig som en representant, som en del av förbundet. Men jag är ju främst klimataktivist så jag kände ett visst motstånd när jag blev nominerad. Och så ville jag ju inte flytta från Skåne.

Att få fortsätta med klimatarbetet ställde hon som villkor för ta över ordförandeklubbans:

– ”Så klart, det är ju faktiskt en merit”, svarade valberedningen, och det var ju bra.

– Så när jag tänkte efter måste jag ju respektera medlemmarnas val och ta det på allvar.

– Det är otroligt lyxigt att få ta över efter Henke och den styrelsen. Vi ska fortsätta organisera arbetarklassens ungar.

Hur började du i Ung vänster?

– Jag gick med i UV i skolmatsalen 2015.

– Jag saknade klassanalys och hade ingen aning om vem Marx var, men jag var arg. Jag hade sett statistik på våld på kvinnor i nära relationer, och hur tjejer och killar reagerade olika på det, och på att man behandlas olika. Tjejerna levde med en rädsla, medan killarna tyckte att det ”var väl bara att sticka”.

– Det stod ”feminism” på ett blad som låg på bordet, så jag gick med. Det var väl inte helt oväntat, jag kommer från en familj där man ofta pratade politik, gärna ideologi.

– Och jag var arg på fördomarna om landsbygden. Sölvesborg var högaktuellt då, och jag var arg på hur omvärlden formulerade sig om landsbygden, om vad man kunde förvänta sig av ”lantisar”, ”håla”-stämpeln.

– Jag kommer ju från en liten by med sina begränsningar. När man pratade så om landet så pratade man om folk som de jag känner, som mina brorsor, föräldrar, kompisars föräldrar och så vidare. Men folk på landsbygden är ju som folk är mest, precis som i stan.

– Jag är fortfarande arg, det är rimligt

att vara det, men nuförtiden kan jag formulera det bättre.

– Det gäller att välja konfliktlinje, och det är inte landsbygd mot stad, det är klass mot klass.

Förutom landsbygden engagerar klimatet Ava Rudberg extra mycket.

– Det känns häftigt att min första klimataktivism var på Ende Gelände i Tyskland. Vilken upplevelse.

Hon lyckades övertala sin mentor på gymnasiet att få resa till Ende Gelände 2017 och göra sitt exjobb om civil olydnad. Men innan hon hann komma iväg byttes såväl mentor som rektor ut, och planerna grusades.

– Då sjukskrev pappa mig och skickade iväg mig. En snabbkurs i civil olydnad.

Hon har deltagit ytterligare tre gånger sedan dess och mer klimataktivism lär det bli.

Vad är Ung Vänsters roll i samhället?

– Även om det är svårt just nu så ska vi ut på skolor och fritis. Det är där vi fångar upp samtalen och förståelsen av samhället. Och efter förståelsen kommer aktivismen. Även om en allmän backlash också slagit mot UV är vi det

”Det gäller att välja konfliktlinje, och det är inte landsbygd mot stad, det är klass mot klass.”

enda radikalt vänstra förbundet som är stora nog för det.

Också för UV är motståndet mot en växande nyliberalism och hur vi ställer oss till SD viktigt. Och den försämrade välfärden.

– Vården som helhet, och BUP och ungdomsmottagningarna. Det är viktigare än folk tror. Bostadsmarknaden: att inte veta om och när man kan flytta hemifrån. Marknadsskolorna.

Vad är Ung vänsters styrka?

– Ung vänster kan verkligen förvandla omvärldsanalysen till handling. Vi är organisatoriskt kompetenta så det ryker om det, ideologiskt kompetenta och gediget skolade på så många plan. Vi förstår varför vi gör saker.

Och även om vi tycker olika i organisationen så är det som klyschan säger ”högt i tak och långt till dörren”, vi respekterar varandras olika sätt att tänka, men delar analysen, och det är en av våra största styrkor. Och vi kan vara radikallare än moderpartiet.

– Men det är kul att göra grejer tillsammans, och det ska bli så kul med valet 2022. All utåtriktad aktivism: debatterna, valstugorna, kampanjerna.

– Att få förmedla rejäl vänsterpolitik!

Maria Kållberg

FOTO: BUSI DIMITRU

4 tips som breddar din antirasism

Den 21 mars inföll Den internationella dagen för avskaffande av rasdiskriminering.

Detta uppmärksammades av Vänsterpartiet Malmö genom ett samtal på ämnet. Momodou Malcolm Jallow och Maria Dexborg ledde samtalet och Daniel Riazat och Lorena Delgado deltog och pratade om sitt antirasistiska arbete i riksdagen.

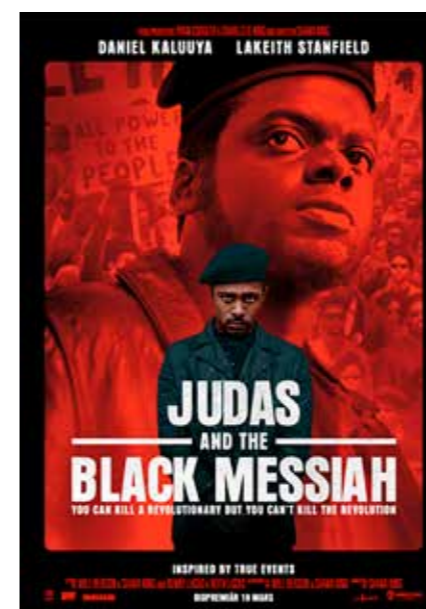
Den viktigaste lärdomen blev kanske att oavsett vilka politiska frågor vi driver är det oerhört viktigt och nödvändigt att anlägga ett antirasistiskt perspektiv.

Folkviljans Busi Dimitriu passar på att bjuda på aktuella kulturtips som kan bredda våra antirasistiska ingångar.

- ✓ **Judas and the black messiah**
- ✓ **Vit skörhet: Därför är det svårt att prata med vita om rasism**
- ✓ **Queenie**
- ✓ **Raseriet**

JUDAS AND THE BLACK MESSIAH, FILM

FÖR ATT UPPMÄRKSAMMA FN:s internationella dag mot rasdiskriminering, hade filmen Judas and the Black Messiah premiär på Panorama. På grund av restriktionerna får endast åtta personer vistas i salongerna samtidigt. De har därför varit fullbokade sedan dess. Bevakningen fortsätter dock. Filmen måste ses!

Baserat på en sann historia porträtteras en ung man, William O'Neal, som står åtalad för bilstöld och för att ha agerat som en federal polistjänsteman. För att slippa åtal går han med på att infiltrera Black Panther Partys (BPP) avdelning i Illinois och dess ledare Fred Hampton.

Hampton utmålas som det enskilt största hotet mot Amerikanska säker-

heten av FBI men ju mer O'Neal förstår om BPPs arbete desto mer sympatiserar han med dem.

FILMEN HANDLAR OM svek och lojaliteter i en tid som var avgörande för den svarta frihetskampen. Det finns en del intriger, en gravid flickvän, osämja över hur kampen ska föras och allt som hör till. Men jag förväntar mig också ett tvärsnitt av historien och en bättre förståelse för tidsandan. Jag ser fram emot att få ta del av de autentiska talen som Hampton ska ha framfört med inlevelse och bravur och jag vill förstå vad som gjorde en lyckad kamp möjlig då.

Historien ska läras av: "You can kill a revolutionary, but you can't kill the revolution"

VIT SKÖRHET: DÄRFÖR ÄR DET SVÅRT ATT PRATA MED VITA OM RASISM

Robin DiAngelo

När en trillar över en författare som rör sig i fältet kritisk diskursanalys och vithetsstudier och som har skrivit en bok med denna titel är det svårt att hålla sig ifrån boken ifråga.

DETTA MÅ VARA en recension men alla texter läses i en kontext som bestäms av bland annat läsarens erfarenheter och var den befinner sig i livet. Det avgör huruvida läsaren har förmågan att ta till sig innehållet och hur innehållet tolkas. För i ärlighetens namn, innehåll tolkas alltid. Ingen text är helt neutral. I den här bokens fall blir det ännu tydligare. Därför blir den här recensionen något längre men jag ber er att ha tålmod. Och ha i åtanke att jag tolkat en bok, vars författare har skrivit något som hon har tolkat. Nu är det då er tur att tolka.

Det gör att ingen av oss egentligen har rätt att säga att vi på djupet kan förstå innebörden. Innebörden är inte heller kollektiv. I synnerhet inte i det här fallet då våra erfarenheter skiljer så drastiskt i ämnet.

Som vit person med annan härkomst än svensk finner jag det ofta svårt att navigera i det kapitalistiska system som rangordnar människor i nyanser som värderas mer eller mindre utifrån rådande norm.

I Sveriges fall en av de absolut vitaste av vithetsnormerna.

JAG BEHÖVER STÄNDIGT påpeka min kompetens, kunskap och duglighet för att ens finnas värdig att uppta plats

Robin DiAngelo.

i det svenska samhället. Å andra sidan behöver jag ha respekt och stå ödmjuk inför det faktum att det självklart finns andra som diskrimineras i ännu högre grad.

Det är inte synd om mig men det är ibland tröttande och förvirrande att hitta rätt samt oerhört nedslående när jag misslyckas. Ständes i mitten av vithetsnormen på det här sättet är misslyckandet ett faktum. Det går helt enkelt inte att göra rätt.

Antingen misslyckas jag att hävda min plats i samhället eller så kanske jag lyckas och det sker på bekostnad av någon mer rasifierad. Något som är oerhört svårt att leva med.

Jag har vetat och känt av det länge sedan jag kunde teoretisera rasism men

”Det är ett ambitiöst försök att reda ut vad som sker och vilka incitament vita antirasister drivs av samt hur vi kan bli bättre antirasister.”

jag har inte haft verktyg att förklara det begripligt. Framförallt har jag saknat verktyg för att förstå hur jag ska kunna komma vidare i denna nyansernas snårskog.

JAG HÄVDAR INTE att Vit skörhet... är någon slags bibel eller ens ger en hälften av lösningarna men det är ett ambitiöst försök att reda ut vad som sker och vilka incitament vita antirasister drivs av samt hur vi kan bli bättre antirasister.

Det är omöjligt att återge innehållet i en recension, det bygger på årtal av forskning, kvalitativa studier och egna erfarenheter i det dagliga arbetet. Uppbyggnaden är pedagogisk med konkreta exempel och scenarier från verkliga möten.

Det finns en systematik som jag uppskattar. Som definierar känslor, beteenden och antaganden och som föreslår motstrategier och lösningar.

Motstrategier som inte bara hjälper på det individuella planet utan som genom kollektiv implementering motverkar rasism.

Författaren gör också ett gott försök att förklara vit skuld som förklaras vara en av de viktigaste mekanismerna till varför det är svårt att prata med vita om ras.

Exempelvis kan det för vita kroppar vara svårt att ta till sig kritik från ett afrosvenskt community om den första känslan en ställs inför är skuld, som i sin tur är förknippad med skam.

Rent psykologiskt kommer våra

hjärnor att göra sitt allra bästa för att rentvå oss och slå ifrån sig all potentiell inblandning i ett rasistiskt, medvetet eller omedvetet, handlande. Men genom att medvetandegöra och rationalisera sina egna reaktioner går denna instinkt att bortse från om vi ständigt påminner oss syftet med att frångå försvarsmekanismerna.

VARFÖR SKA VI DÅ frångå instinktiva reaktioner? Är skulden verkligen vår? En del kanske undrar om det är just vi, just nu, som ska göra avkall på våra privilegier när slaveriet är så avlägset i tid. När Foodora har fått kollektivavtal, när det finns SFI, etcetera?

Svaret är ja. Det är vi som ska ta det ansvaret, eftersom det är vi som skördar frukterna av förtrycket. Det är länderna i västvärlden som skapat sina rikedomar och kunnat bygga välfärd på andra världsdelares bekostnad.

Våra vinster och vår livsstil bygger på ett kolonialt system som må ha skapats för århundraden sedan men som än idag flyttar resurser från en del av världen till en annan.

Så länge det är vi som är mottagarna behöver också vi göra allt vi kan för att ställa saker till rätta.

Helst på ett strukturellt plan men även i det lilla, det vardagliga. Och i det vardagliga kan vi få hjälp av DiAngelos strategier.

Som jag skrev innan - det går inte att göra rätt. Men det går verkligen att försöka. Det är inte ens svårt och det är oerhört mycket värt det.

Ingen är fri förrän alla är fria.

RASERIET, PODD

Amie Bramme Sey och Fanna Ndow Norrby

EN PODD SOM skapades när det ännu fanns ett gapande hål där feministiska och antirasistiska poddar borde funnits. Dessa två stjärnor är brutala.

Båda arbetar kreativt, som Djs, journalister, som författare, opinionsbildare och mycket annat. De har koll, det är högt och lågt och ingen går säker när de går igång.

Det kan handla om att Meryl Streep kommer ut som afrikan, polisen, varför Ann Heberlein fortfarande blir publicerad. Och vänta bara till Black Lives Matter blir ett faktum. Då rasas det för fullt!

Podden har funnits sedan februari 2016 och samtalsämnenas sinar aldrig. Så länge det finns rasism och innan feminismen har kommit långt föräras vi nog ett avsnitt per vecka med återkommande raseri.

För den som gillar ilska och kan använda den konstruktivt är detta nödvändig näring. Lyssna och rasa!

”Lyssna och rasa!”

FOTO: LILY RICHARDS

”Carty-Williams har porträtterat ras, kön och klass i samma fantastiska kropp och pekar på den komplexitet som alla som inte enbart utsätts för ett enda renodlat förtryck, upplever i sin vardag.”

QUEENIE
Candice Carty-Williams

QUEENIE ÄR VID en första anblick en helt vanlig tjej med helt vanliga problem på jobbet och i relationer.

Nja, helt vanlig är hon inte och inte heller hennes familj bestående främst av en handfull matriarker eller blivande sådana.

Hennes fäbless för vita män som exotifierar henne är varken vanlig eller hälsosam. Däremot har hon ett jobb som kunde vara intressant om hon bara orkade bry sig om att sköta det.

Nydumpad och med en hedervärd bestämdhet om att ta tillbaka kontrollen över sitt liv försöker hon skaffa sig nya erfarenheter, nya partners och nya onanor.

Men självklart finns det obearbetade problem som kommer ikapp. När hon försöker rodda allt själv drabbas hon av utmattningssyndrom/depression.

De som vet, de vet! Vägen tillbaka från en sådan är lång och upplevs oftast ännu längre.

Då finns det aldrig sviktande systerskapet och utvalda kvinnliga familjemedlemmar som stöttar, tröstar och fångar upp.

OM QUEENIE HADE varit en del av majoritetssamhället hade det varit för mycket att hantera men för en afrobrittisk kvinna blir det övermäktigt.

Carty-Williams har porträtterat ras, kön och klass i samma fantastiska kropp och pekar på den komplexitet som alla som inte enbart utsätts för ett enda renodlat förtryck, upplever i sin vardag.

Både i det lilla och det stora utkämpar Queenie parallella kamper och det går inte att låta bli att bli stolt över henne när hon lyckas och stärks i sin kampvilja fast hennes omvärld vill att hon misslyckas.

Det är lätt att känna igen sig och boken är skriven med värme, humor och skärpa.

Facklig thriller

- som de goda vann

318 fick ett ultimatum.
300 vägrade skriva på.
Sedan hotades deras facklige...

1 maj?

Reglerad arbetstid och åtta timmars arbetsdag är något vi tar för givet idag, men så har det inte alltid varit. Och det var kampen för åtta timmars arbetsdag som ligger bakom det internationella frändret av första maj.

Lördagen den 1 maj 1916 drog 80 000 mäniskor genom staden ledna av anarkisten Albet Parsons i en demonstration för åtta timmars arbetsdag.

”Vi kan vara radikalare än moderpartiet”

Med Ava Rudberg 21-årig klimataktivist från Svalöv som är Ung Vänsters nya och förste förände

”Det gäller att välja konfliktlinje och det är inte landsbygd mot stad, det är klass mot klass.”

Röda hjältar

Vi söker dig som kan ta ansvar för två av FV:s sex nummer per år.

Redigerare sökes

Bli prasselaktivist du med - kom med och rita Folkviljan!

DU:

- ✓ har ett jätterött hjärta
- ✓ bör ha intresse, möjlighet och förståelse för vikten av att ingå i redaktionen (sex - åtta möten per år och påkallade kontakter däremellan).
- ✓ har sådan erfarenhet att du känner dig trygg med att jobba på egen hand.
- ✓ har eller kan installera InDesign och Photoshop.
- ✓ har givetvis tillgång till, och så nära samarbete du önskar, med yrkeserfarna journalister och andra partiaktiva i redaktionen som leder det praktiska arbetet.
- ✓ erhåller arvode.
- ✓ kan köra igång direkt.
- ✓ har läst tidningen himla ofta, så du fattar ju hur kul du kan ha!
- ✓ hör av dig till folkviljan@vmalmo.se senast 9 maj!

FRÅGOR?

Kontaktperson:
Maria Källberg, 0702 71 09 69,

Folkviljan är Malmöföreningens och Skånedistriktets medlemstidning som skrivs och sammanställs av entusiastiska medlemmar med eller utan mediebakgrund.

Den ges ut med sex ordinarie nummer per år i 3000-3500 exemplar, för att informera, förmedla, hålla samman och göra Skånes vänsterpartister stolta.

Från och med maj 2021 skickas Folkviljan till skånska mediekollegor för att utgöra en röd röst i det skånska medielandskapet.

En Kafkamodell

Avslagsmaskinen – byråkrati och avhumanisering i svensk sjukförsäkring

Niklas Altermark
Verbal förlag

FÖRSÄKRINGSKASSAN – en avslagsmaskin i Kafkamodell.

Hur kan personer som är sängliggande 20 timmar om dagen anses vara friska nog att arbeta?

Hur kunde Försäkringskassan bli en maskin som producerar avslag i önskad mängd, i stället för att bedöma faktisk sjukdom?

Det heter att det är bättre att vara rik och frisk än fattig och sjuk, och det blir tydligt i Niklas Altermarks bok Avslagsmaskinen.

Samtidigt som jag läser hans bok läser jag en samling japanska spökhistorier. Gastar med avhuggna huvuden, lik som inte vill stanna i graven och vålnader är ingenting jämfört med Försäkringskassan. Myndigheten framstår som ett byråkratiskt monster, där kroniskt sjuka blir utförsäkrade trots läkarintyg, eftersom Försäkringskassan anser att de kan ta ett ”normalt förekommande arbete”, som inte behöver existera annat än i handläggarens huvud. Följden har blivit att tusentals drivits ut i fattigdom, dött i förtid eller tagit sitt liv.

SÅNT HÄR UPPSTÅR förstås inte ur ingenting. Sjukfrånvaro har varit en politisk het potatis under hela 2000-talet, oavsett politisk färg på regeringen. 2014 beslutade den nuvarande regeringen att ta bort den bortre gränsen för sjukskrivningar, men satte samtidigt mål på hur högt sjuktalet fick vara: det skulle ner under 9,0 sjukdagar per person till 2021. I takt med att

sjukersättningen minskade deklarerade förra socialministern Annika Strandhäll ”att 30 000 fler personer slipper bli sjuka i år än tidigare år”.

Men det faktiska antalet sjuka och folkhälsan i stort har förstås en ganska lös koppling till Försäkringskassans ersättning – sjuka blir inte friska bara för att Försäkringskassan ger dem avslag.

NIKLAS ALTERMARK HAR till stor del utgått från intervjuer med sjuka och personal på Försäkringskassan, varvat med djupdykningar i utredningar, remissvar och myndighetens egna material. Metoden påminner om Roland Paulsens Vi bara lyder, om Arbetsförmedlingen, och David Graebers Bullshit Jobs, om meningslösa jobb.

En styrka med den här metoden är att människor av kött och blod får komma till tals, och inte bara reduceras till ett abstrakt tal, och det sätter ljuset på

vad politiska förändringar kan få för effekter.

Boken beskriver ett absurt system, och Niklas Altermark drar paralleller både till Kafka och till Hannah Arendt.

FÖRSÄKRINGSKASSAN berömmar sig själv för sin rättssäkerhet, men det innebär att alla bedöms enligt samma mall, utan hänsyn till individens olika förutsättningar, och det byråkratiska konceptet ”normalt förekommande arbete” kan användas för att ge avslag till svårt sjuka personer. På liknande sätt kan ansträngningen som krävs för att överklaga ett avslag användas som argument för att personen inte är så sjuk som de hävdar.

Bitvis framstår systemet som aktivt illvilligt. I en formulering skriver Niklas Altermark att personer inte så mycket faller mellan stolarna mellan systemen som att ”Försäkringskassan, på regeringens inrådan, vält den som det står ’sjukpenning’ på”. En av Avslagsmaskinens förtjänster är att Niklas Altermark gräver i de underliggande orsakerna, och att det inte beror på enskilda dåliga äpplen, utan att det drivits av politisk styrning uppifrån.

VAD HÄNDER NU? Precis när den här texten skrivs har regeringen meddelat att sjukförsäkringen ska ändras, och bland annat kommer begreppet ”normalt förekommande arbete” tas bort, förmodligen pådrivet av pandemin, opinionsarbete och böcker som Avslagsmaskinen. Det visar att politisk förändring är möjlig, även om den oftast varken är enkel eller snabb.

Johan Strandell

Tankar i Corona-tider

Väljer varsamt vackra ord, mjuka....milda...vackra ord. Skymning.... Gryning...Längtan. Vilar i längtan. I skymning. Vill varsamhet. Närhet.

I självklart stjärnklart samförstånd. Undrar förundrad. Kan inte förstå... Ta in..... En värld som irrat sig vilse. Inget är vanligt. Ingen är vanlig. Längre...Vill vakna ur drömmen. Som inte är en dröm. Jag är ju vaken... I allra högsta grad....Vaken...

En dag är slut. En dag lik alla andra dagar. Ännu en... I en ändlös rad av dagar. Livets dyrbara dagar. Overkligt verkliga. Dagar av längtan. Dagar av förundran. Undran. Ingen vet... hur länge? hur mycket? hur? får jag? kan jag? bör jag? Svaren finns. Inte. Svaren har ingen. Världen håller andan.... Och ändå...jag vet ju att ni finns...ni finns där ute. Och undrar som jag. Förundrade... Förvirrade...I en samhörighet som sträcker sig långt mycket längre än armlängds avstånd...

Längtar som jag. Längtar i skymning. Längtar i gryning. En dag ska vi krama varandra igen. En dag ska vi..... En dag.....

Skymning blir natt. Lugnet lägger sig... Stillheten. Tystnaden. .... jag lyssnar till Eva Dahlgrens ”En liten sång om flykt” Tänker att vissa drömmar finns till bara för att.....utan någon strävan efter att fullbordas.

Var rädda om varandra där ute!

Eva Hamberg, Vänsterpartiet Ystad

Bomullsängeln

Susanna Alakoski
Natur och kultur

Precis som att livet inte är svart eller vitt. Som att det inte finns fullständig lycka eller absolut mörker.

Så är även Alakoskis skildring än en gång.

En skildring av framför allt kvinnors livssituation i ett absolut klassamhälle i en tid och på en plats som främst präglas av fattigdom.

I Bomullsängeln får vi följa Hilda genom förra sekelskiftets Finland. Missären avlöser varandra och så gör även hennes olyckor och flertalet klassresor genom livet. Från ett relativt välmående men arbetsamt liv vid ett mindre jordbruk till arbetet som piga med allt vad det innebär i

slitsamma långa dagar utan vila. Vidare till ännu mer slitsamt fabriksarbete och fruktansvärda personliga förluster.

Uppslitningar sker men nya och livsbestående vänskaper inleds.

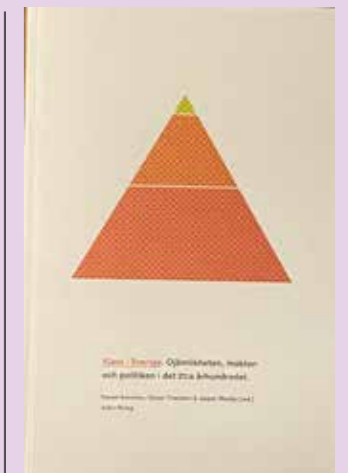
Barn dör men nya föds. Familj förloras men kärlek finnes.

Kroppar slits ut av arbete men kamper för arbetstidsförkortning och semester vinns.

Skildringen hade, med all rätt, kunna vara fullkomligt elände men Alakoski har ett sinne för de ljusglimtar som gör det värt att kämpa vidare.

Bomullsängeln är den första boken i en svit av fyra där vi får följa generationer av finska arbetarkvinnor. Inspirationen kommer från Alakoskis egen familjehistoria och Hilda bygger på hennes egen mormor som arbetade på bomullsfabriken i Vasa i 50 år.

Busi Dimitriu

Klass i Sverige

Daniel Suhonen
Göran Therborn
Jesper Weithz
Katalys

Vänsterpartiet Skåne håller under året en bokcirkel i mastodontformat tillsammans med ABF. De två första träffarna har genomförts på Zoom. Boken kan kännas avskräckande tjock, men då kan det vara en god idé att själv hålla en bokcirkel tillsammans med andra intresserade. Boken är faktiskt tänkt så, för det finns en studievägledning i slutet på boken. Låt det ta tid, diskutera massor av politik, och, som en av författarna, Göran Therborn säger: ha det så roligt!

Den 3 maj uppmärksammas Pressfrihetens dag världen över. Läget är allvarligt, den fria pressen är under attack. Runt om i världen fångas och dödas journalister för sitt yrkes skull. Medier baktalas, begränsas och hindras av makthavare och hatmobber. När den fria pressen trycks tillbaka är demokratins förutsättningar i fara.

Fria pressen under attack

Varje år sammanställer Reportrar utan gränser (RSF) ett pressfrihetsindex som visar på tillståndet i 180 länder och läget försämras. Andelen länder med inskränkt pressfrihet har ökat från åtta till 13 procent. Störst pressfrihet råder i Norden. Men Sverige faller en placering i år, till fjärde plats, beroende på ett omfattande hat och hot mot journalister som riskerar leda till självcensur och tystnad.

Ett demokratiskt underskott uppstår när medierna – i Sverige ”den tredje statsmakten” – som ska granska och förmedla vad som händer i institutioner med makt, pengar och status, motarbetas och hotas av makthavare, trollfabriker och målinriktad desinformation.

Makthavare, med en övervikt av auktoritära högerkrafter som Trump eller Bolsonaro, baktalar medvetet medierna vilket undergräver mediernas trovärdighet och bidrar till att allmänhetens misstro växer.

Tillståndet för den fria pressen har också förvärrats i coronans spår, med tydliga exempel i Kinas hantering av information om epidemin, Irans, eller Orbans i Ungern som tystat medierna med särskild pandemilagstiftning.

Den internationella pressfriheten begränsas ju sedan gammalt av lagstiftare, med flagranta exempel i Polen och Ryssland, men faktiskt också i Sverige.

När FRA-lagen klubbades igenom i riksdagen 2008 med fem ynka rösters övervikt, genomfördes i praktiken ett paradigmskifte och Sverige blev en övervakningsstat. All elektronisk kommunikation kunde övervakas och svenska journalister tvingades över en natt använda telefoner sparsamt och börja kryptera mejl för att kunna säkra sina källors anonymitet.

Mindre omvälvande lagar har sedan dess svarat mot upplevda behov hos polis eller andra myndigheter som anser

sig behöva dem för att bekämpa brott och fusk.

I andra änden naggas grundlagsskyddade yttrande- och tryckfriheter, och den personliga integriteten som ska vara fri från statlig inblandning, i kanten med små steg i taget.

I detta nu utreds en lag som riskerar att sätta visselblåsaren ur spel.

Lägg till det den digitala omställningen med minskade annonsintäkter och ökade produktionskostnader, som tvingat medier i många länder till omstruktureringar. På tio år försvann halva journalistkåren i USA, Sverige har förlorat en tredjedel av yrkeskåren.

Redaktionerna var nästan först på svensk arbetsmarknad med att försäkra de anställdas arbetsvillkor. Begreppet utlasning kom sannolikt till i mediebranschen och reportrarna hyrdes av bemanningsföretag.

Stora delar av uthållig, erfaren,

Reportrar utan gränser har publicerat sitt årliga pressfrihetsindex sedan 2002. Indexet mäter nivån av mediefrihet i 180 länder och territorier och beaktar, förutom övergrepp som hot, gripanden och mord, faktorer som mediepluralism, oberoende, miljö, självcensur, juridiskt ramverk, transparens och infrastruktur. Indexet bedömer inte regeringens politik.

50

**journalister
dödades
i sitt yrke 2020.**

Topp fem

- 1 Norge
- 2 Finland
- 3 Danmark
- 4 Sverige
- 5 Nederländerna

De fem i botten

- 176 Djibouti
- 177 Kina
- 178 Eritrea
- 179 Turkiet
- 180 Nordkorea

Källa: Reportrar utan gränser

250

journalister sitter fängslade på grund av sitt yrke,

konsekvent och djupgående grävande journalistik försvann. Sammanslagna eller nedlagda lokalredaktioner har lagt delar av Sverige i ogranskad medieskugga.

Samtidigt sprider nätet precis vad som helst, ibland i en form som liknar journalistiskt material. Skillnaden mellan tillförlitligt källgranskat material och rena påhitt kan vara mycket svår att upptäcka. Skulden läggs på medierna.

Medieägarkoncentrationen i länder som Argentina, Japan och Taiwan har stärkts och med det inflytandet över redaktionerna. Japanska ägare påverkar landets nyhetsredaktioner.

Tjeckiens rikaste man köpte Central European Enterprises (CME) som kontrollerar flera tv-kanaler i både Central- och Östeuropa.

Vinstintressen, politiker och lobby påverkar krisande medier och det ligger nära till hands att falla till föga och producera sensationellt innehåll.

Intressekonflikten hotar det journalistiska oberoendet.

Det känns igen i SD:s ”kultur”-politik. Ingen kan betvivla att de menar allvar med att utöva sin makt över medierna om de skulle få makten. Och Bush och Kristersson vädrar en liknande hållning när de på allvar diskuterar inskränkningar i innehåll i public service. Målet är att göra public service så oattraktivt att ingen tittar.

När TV-licensen avskaffades för några år sedan varnade branschen för vad som komma skulle. Idén med licenssystemet var att hålla pengarna och makten borta från politiken som

Världsdagen för pressfrihet utropades av FN:s generalförsamling 1993.

Omkring 250 journalister hålls i statligt kontrollerade fängelser på grund av sitt yrke, enligt CPJ:s (Committee to protect journalists) senaste statistik från 2019. Bland dem journalisten David Isaak i Eritrea och författaren och förläggaren Gui Minhui i Kina.

OM FRA-LAGEN:

”Lex Orwell”. Med lagen från 2008 fick FRA rätten att signalspana på telefon- och internetkommunikation som passerar landets gränser, dock inte på kommunikation mellan svensk och svensk. Men nästan all internetkommunikation passerar landsgränserna.

Lagen gällde bara Försvarets radioanstalt, det var ett villkor, men sedan dess har också SÄPO och polisens NOA fått tillgång till signalspaning. Sedan 2020 gäller övervakningen också datorer.

FINNS DU I REGISTREN?

Försvarsunderrättelsesdomstolen avgör ärenden om signalspaning har stängda överläggningar och ledamöterna har tystnadsplikt. Som enskild har du rätt att få veta om du är föremål för övervakning, men inte varför.

VARFÖR KRYPTERAR JOURNALISTERNA MEJLEN?

Journalister har juridiskt ansvar, med fängelse i straffskalan, att skydda sina källor, vilket ju inte går om all trafik övervakas.

dock bedyrade sin avsikt att hålla sin klåfingrighet i styr.

”Journalistiken hotas av en geopolitisk kris orsakad av auktoritära krafter, en teknologisk kris orsakad av brist på demokratiska garantier, en demokratisk kris orsakad av polarisering och begränsningar, en förtroendekris orsakad av misstänksamhet och hat mot media, och slutligen en ekonomisk kris orsakad av annonstapp.” skriver Reportrar utan gränser sammanfattningsvis.

Ordföranden Erik Halkjaer fortsätter:

– Auktoritära regimer drar fördel av den pågående hälsokrisen. Den politiska debatten står still, allmänheten är överväldigad av situationen och demonstrationer eller protester är otänkbara. Det är nu möjligt för makthavare att ta till metoder som vore omöjliga annars. Det är därför oerhört viktigt att vi alla står upp för att låta journalisterna granska makten.

Sverige har trots allt tillsammans med Norge, Danmark och Finland världens starkaste oberoende medier.

Den demokratiska politikens viktiga roll är att se till att det förblir så.

När de redskap som en fri mediekår behöver för att utöva sitt yrke hotas av klåfingrig lagstiftning ska vi i vänstern se och motverka det. Sådan politik är bara för lata.

Vi ska i stället förhålla oss kritiskt till om sådan lagstiftning verkligen är svaret på samhällsproblemen. Och säkerställa att vi har politik som bättre svarar mot nödvändig förändring och demokrati.

Att fundera över den 3 maj, pressfrihetens dag i hela världen.

Maria Kållberg

I isande kyla - men handskarna var sydda av brinnande kärlek

Min farsa var en tystlåten man och vissa saker talade han aldrig om. Men mamma berättade att farsan, när han som sjuåring blev föräldralös, fick ta arbete i gruvan. Det sägs att barn lättare tog sig igenom gruvans trånga gångar.

Fy fan, är det konstigt att han tystnade?

Han var en av de obemärkta. Han var en man som inte gjorde stort väsen av sig. Han låg lågt i livet. Jag talar om min farsa, Rudolf Emanuel Stålnacke. Grovarbetaren som lastade sand hos svärfar, åkeriägaren Konrad Forsman.

Farsan, som under de svåra åren med nödhjälpsarbete fick stiga upp kvart över fyra på morgonen och ge sig ut i isande tjugofemgradig kyla för att åka sparkstötting de dryga två mil till jobbet i Billsta, till en stenkross att slita vid. Och sedan efter åtta timmars slit ta sig hem igen. För att nästa dag upprepa samma grovslit. Och nästa igen. Och nästa. Om man nu under den här svåra tiden kunde få ett jobb alls.

Jag minns hur mamma sydde handskar till pappa. Handskar av gamla avlagda byxor. Det var kanske inte det optimala materialet att sy handskar av men de sömmades av kärlek och blev ändå något som kunde hjälpa att hålla den ångermanländska kylan på avstånd, i vart fall för ett litet tag.

Farsan slet ont i livet. Han var arbetshästen från det röda Norrbotten.

En ung Rudolf Stålnacke.

Han var uppvuxen under små omständigheter. Och faderlös som det sades. Men inte fan var han utan far. Däremot kunde fadern smita undan sitt ansvar till skillnad från modern som blev ensamstående med horungen.

Rudolfs mamma dog tidigt i lungshot. Själv fick han dödsbudet av en lekkamrat som sa om ett liktag: ”Där åker din mamma”. Och efter det kom den där tiden som han aldrig yppade något om mer än det som min mamma berättade, om gruvan.

Rudolf träffade som yngling sin Agnes. Paret flyttade till svärfadern Konrad Forsman i Ångermanland. Där började farsan och mamma tillsammans bygga upp sitt liv.

Farsan, han sålde strömming, han lagade radioapparater och han klippte byns manliga befolkning. Men mest slet han ont. Han slet ont i de allra värsta och tyngsta grovjobben som fanns. Det handlade om jobb som hjälplastare och som grovarbetare på byggen. Senare i livet byggde han ett eget hus, ett barnrikehus i Österalns.

Så småningom hade han rott sina fem ungar någorlunda i hamn. Det blev lugnare i hans liv. Försörjningsbördan avtog. Sladdbarnet Karin blev den enda av ungarna som tog studentexamen. Tänk att fattigungen från Malmberget skulle få en dotter som tog studenten. Den dagen var farsan stolt.

Men jag tror nog att han var lika stolt när undertecknad på farsans önskan blev murare. Ett tag slet vi tillsammans på byggen. Det var något märkvärdigt och byggde i tystnad vår relation starkare.

Ibland när han talade med någon ny gubbe på bygget kunde han nicka åt mitt håll och säga ”Det är grabben min det där”.

I den meningen låg kärlek. Det var den ömhetsbetygelsen farsan mäktade med. Det kan vara svårt att ge det man aldrig har fått.

En natt sommaren 1974 somnade Rudolf Emanuel in i sitt hem. En man kom till ro. Ett obemärkt arbetaröde i kungariket Sverige var ändat.

Stig Åke Stålnacke

Vad händer med flyktinghälsan?

Det var i mitten av mars som personalen på vårdcentralen Flyktinghälsan i Malmö fick beskedet från Region Skånes sjukvårdsförvaltning: mottagningen är inte lönsam och ska läggas ner. Troligen redan till sommaren. När man förvånat vände sig till beslutande allianspolitiker i regionen hävdade de, och fortsätter hävda, att det inte är ett beslut som politiken ska fatta. Vänsterpartiet håller inte med.

Flyktinghälsan har funnits sedan 2006 och erbjuder hälsomottagning för asylsökande och patienter utan uppehållstillstånd i Malmö med omnejd. De genomför bland annat obligatoriska hälsokontroller för nyanlända personer och adopterade barn och undersöker behov av tand- och sjukvård.

Man arbetar också med rättighetsupplysning inom hälsovård och är välkänd bland samarbets- och civilsamhällesorganisationer som regelbundet hänvisar sökanden till mottagningen.

Flyktinghälsans personal har en bred språkkompetens och det finns ett väl inarbetat samarbete med tolkar inom ett flertal språk.

Det finns fler, främst ideella, mottagningar i Malmö som ger vård och tar emot asylsökande och papperslösa personer, men som vårdcentral är Flyktinghälsan i sin nuvarande utformning unik.

MÅLGRUPP SOM INTE PASSAR IN
Mottagningen har ett högt förtroende bland målgrupper som ofta kan ha en

längre väg in till sjukvården i ett system som kan kallas mycket men sällan användarvänligt. Har du dessutom inte svenska som modersmål, inget bank-id och inget personnummer kan flerstegssystemet för att ens få komma till ett besök med sjukvårdsutbildad personal på en vårdcentral troligen upplevas mer som en ogenomtränglig vägg än en öppen dörr.

Många av Flyktinghälsans patienter saknar svenskt personnummer, eftersom de antingen saknar uppehållstillstånd eller är i en asylprocess. Då kan man inte lista sig i systemet. På Flyktinghälsan kan du skrivas in i mottagningssystemet utan att lista dig. 2020 hade mottagningen över 1200 inskrivna patienter i mottagningssystemet, varav cirka 50 var ensamkommande barn.

Det är också här förvaltningsskon klämmer. Det är inte för få patienter på mottagningen, men ersättningen – de pengar verksamheten får av Region Skåne – bestäms efter ett nyligen fattat beslut av antal listade patienter. Med få listade personnummer men

många patienter blir följaktligen verksamheten dyr.

FUNGERAR – LÄGGS NER ÄNDÅ

Personalen som uttalat sig i media är bestört. Det är ju tydligt att just det som gör att de kan ta emot sina patienter är anledningen till att de ska läggas ner – att det är möjligt att få medicinska råd och bedömningar utan att lista sig.

Smittskydd Skåne, en del av Medicinsk Service inom regionen, ser också med oro på beslutet. De ser mottagningen som en viktig kunskapsbärande och hoppas att Flyktinghälsan ska få fortsätta sin verksamhet (SVT 6/7).

De lyfter också det problematiska i att lägga ner en fungerande hälsomottagning mitt under brinnande pandemi. De upparbetade samarbeten som finns med bland andra röntgenmottagningen inom Region Skåne, Stadsmissionen och Migrationsverket och den forsknings- och utbildningssamverkan som finns med regionala kunskapscentra och Malmö Universitet är samarbeten som skulle försvinna med en nedläggning.

POLITISK OVILJA

Det är SVT Nyheter som vänt sig till Birte Sandberg, Centerpartist och Primärvårdsnämndens ordförande, med frågan om vad som kommer ske med mottagningen.

Hon svarar via sms att politiken inte ska detaljstyra i förvaltningens beslut. Men om en mottagning med över 1200 patienter med upprättad vårdkontakt på en välfungerande mottagning med

kompetens att möta dem ska stängas på grund av en ersättningsklausul i ett avtal, är det inte precis i sådana situationer som politiken ska gå in?

Förvaltningen gör ju inte fel om en nedstängning genomförs, de följer politiskt fattade beslut om ersättningsavtal och anvisningar om att vårdcentralerna ska vara budgeteffektiva. Det är dock tveksamt om resultatet är politiskt önskvärt för mer än ett eller två partier – att ett stort antal människor riskerar att förlora praktisk möjlighet till vård.

Förvaltningens svar är att patienterna ska fördelas på andra vårdcentraler, mottagningar som dock inte har samma kompetens, kunskap eller fastställd möjlighet att faktiskt kunna ta emot fler patienter.

MOTSTÅNDET

Det är en mänsklig rättighet att få sjukvård, men det är en rättighet som inte alltid tillgodoses. Anledningar till varför alla inte får sjukvård oavsett medborgarstatus sträcker sig från direkt diskriminering till okunskap och med en hel del bestämmelser och (o)praktiska system däremellan. Man har heller inte rätt till alla typer av vård utan kostnad, och synen på hur mycket som ska ges av vad (till vem) och för vilken summa skiljer stort mellan olika politiska läger.

I fallet med Flyktinghälsan ligger det inte en direkt politisk vilja bakom en eventuell stängning. Att däremot inte lyfta beslutet till politisk nivå kan betraktas som det.

När beskedet om en eventuell stängning kom lämnade Vänsterpartiet i Region Skåne in en interpellation till Regionfullmäktigesammanträdet (13/4).

Där ställer Sara Svensson frågan till Gilbert Tribo, liberal ordförande i Hälso- och Sjukvårdsnämnden som fattat beslut om de nya villkoren, om han kommer att agera för att behålla Flyktinghälsan i sin nuvarande form.

Socialdemokraterna ställde en enkel fråga på samma möte till tidigare nämnda Birte Sandberg (C) kring om hon kommer att låta Primärvårdsnämnden ta upp saken för politisk diskussion och beslut. Miljöpartiet kommer att lyfta ett initiativärende till Hälso- och sjukvårdsnämnden för att göra en översyn över finansieringsmöjligheterna för mottagningen så att den kan finnas kvar.

Det är i skrivande stund alltså inte klart vad som kommer att ske med Flyktinghälsan. Förhoppningsvis vet ni i läsande stund mer, och förhoppningsvis är det goda besked.

I ett sjukvårdssystem som fungerar sömlöst skulle en bred språkkompetens och kunskapsspridning kring rättigheter inte vara en spetskompetens för en specifik mottagning, utan något som finns på flertalet vårdcentraler.

Det mest praktiska för alla vore naturligtvis att alltid kunna vända sig till den mottagning som ligger närmast platsen man befinner sig på. Till dess att vi kommit dit i Skåne behöver dock Flyktinghälsan finnas kvar.

Emma Eliasson Åström

Medlemsmöten i V-Malmö

**Torsdag 6 maj
kl 18:30 på Zoom**

BOSTADSPOLITIK OCH MARKNADSHYROR

Den nu pågående kampanjen
Stoppa hyreschocken

– Nej till marknadshyror intensifieras i maj både i Sverige och Malmö. Vad innebär det? Vad kommer att hända i Malmö? Beatrice Klein, "kampanjchef" i V Malmös bostadsutskott, inleder om hur den får sin kulmen i Malmö.

**Onsdag 2 juni
kl 18:30 på Zoom**

FACKLIGT-POLITISKT ARBETE

Vänsterpartiets satsar nu
fackligt-politiskt. Gunnar

Westin, partiets facklig-politiska sekreterare, inleder om satsningen och hur vi kan göra Vänsterpartiet till ett starkare, mer fackligt orienterat och engagerat arbetarparti. Vad betyder detta lokalt i Malmö?

ETT ÅR MED CORONA TOG HÅRT
PÅ RÖDA MALMÖ